

IV Forum Pomorskiej Edukacji

WYDAWCA PISMA:

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku, al. gen. J. Hallera 14,
80-401 Gdańsk
tel.: (58) 34 04 100 (centrala);
(58) 34 04 110 (sekretariat)
fax: (58) 34 10 763, www.cen.gda.pl
e-mail: edukacjapomorska@cen.gda.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Małgorzata Bukowska-Ulatowska
– redaktor naczelna

Magdalena Urbaś – z-ca redaktor
naczelnej

Beata Symbor

Joanna Aleksandrowicz

Kamila Ochędzan

Justyna Konkelt

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD:

Beata Kwaśniewska

WSPARCIE TECHNICZNE:

Dorota Gmerek

Anna Szablowska

Jarosław Szablowski

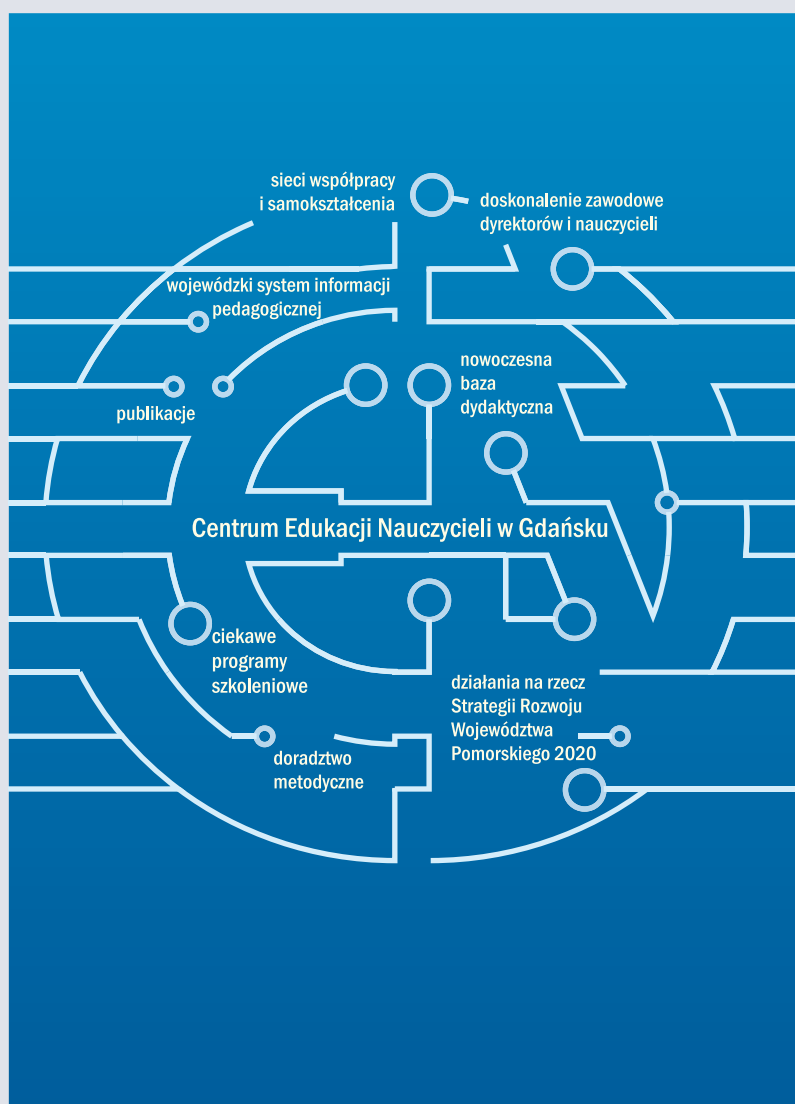
WSPÓŁPRACA:

**Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
w Gdańsku**

PUBLIKUJ W „EDUKACJI POMORSKIEJ”

Redakcja czasopisma serdecznie zaprasza do współpracy partnerów indywidualnych i instytucjonalnych, podejmujących inicjatywy korzystnie wpływające na kształt oświaty w naszym regionie. Zachęcamy do nadsyłania ciekawych artykułów na adres: edukacjapomorska@cen.gda.pl, oraz korzystania z możliwości uzyskania patronatu medialnego „Edukacji Pomorskiej”. Szczegółowe informacje dot. zasad publikacji, a także numery archiwalne naszego dwumiesięcznika są dostępne na stronie internetowej: www.cen.gda.pl.

W następnym numerze m.in.: sieci współpracy i samokształcenia

Biuletyn Centrum
Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
Organ prowadzący:
Samorząd Województwa
Pomorskiego

Placówka posiada
akredytację — decyzja
Pomorskiego Kuratora Oświaty
w Gdańsku nr 17/2006
z dnia 27.03.2006 r.

Placówka wpisana do rejestru
instytucji szkoleniowych
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Gdańsku
pod nr ewidencyjnym
2.22/00057/2007

słowo wstępne

Szanowni Państwo,

organizowane już po raz czwarty Forum Pomorskiej Edukacji jest dla mnie zarówno wyrazem troski o jakość pomorskiej edukacji, jak i wyraźnym sygnałem, że jest to przedsięwzięcie istotne dla naszego regionu. Mam nadzieję, iż Forum będzie źródłem merytorycznej dyskusji, która przyczyni się do korzystania z ciekawych i dobrych doświadczeń oraz wprowadzania najlepszych zmian, służących budowaniu pomorskiego systemu jakości edukacji.

Od ponad dekady konsekwentnie budujemy trwałe podstawy konkurencyjności Pomorza, inwestując ogromne środki finansowe w infrastrukturę transportową, techniczną, naukową, badawczą, czy też społeczną. Jednak najważniejszym potencjałem, warunkującym rozwój regionu i tworzącym jego konkurencyjność, jest kapitał ludzki. Dlatego też realizujemy działania zmierzające do jednego z dziesięciu celów operacyjnych zdefiniowanych w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 – budowania **Efektywnego systemu pomorskiej edukacji**.

Ważnym wyzwaniem dla Pomorza jest zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej. I choć dotychczas ze środków unijnych na lata 2007-2013 wsparliśmy 368 ośrodków wychowania przedszkolnego na łączną kwotę ponad 77 mln złotych, wciąż udział dzieci w edukacji przedszkolnej w województwie pomorskim jest niższy od średniej krajowej. Od przyszłego roku będziemy uru-

chamiać przewidziane w Regionalnym Programie Operacyjnym dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 środki w wysokości ponad 33 mln euro na projekty ukierunkowane na tworzenie trwałych miejsc edukacji przedszkolnej i działania podnoszące jej jakość.

Myśląc o edukacji sprzyjającej rozwojowi ucznia i przygotowującej do zatrudnienia, należy skupić się na jej fundamentach, czyli pracy u podstaw – m.in. wspieraniu realizacji działań związanych z kształtowaniem kompetencji kluczowych ucznia, z edukacją ekologiczną i prozdrowotną, a także służących budowaniu wspólnoty regionalnej i lokalnej. Chciałbym zaapelować do Państwa, by w ramach projektowanych działań rozwijających kompetencje kluczowe uczniów wykorzystywać potencjał Pomorza. Mam tu na myśli liczne obiekty powstałe ze środków unijnych, takie jak Dworek Drzewiarza w Gościcinie, Faktorię w Pruszczu Gdańskim, Europejskie Centrum Solidarności czy Akwarium Gdynie.

W Regionalnym Programie Strategicznym „Aktywni Pomorzanie” postawiliśmy sobie jasny i konkretny cel – atrakcyjne szkolnictwo zawodowe. Udało nam się doposażyć ponad 200 szkół zawodowych w pomoce dydaktyczne oraz przeszkolić w formie kursów dających dodatkowe kwalifikacje około 8 tys. uczniów tych szkół. By nasz region był bardziej konkurencyjny, musimy skoncentrować się przede wszystkim na branżach kluczowych dla rozwoju regionalnego i lokalnych rynków pracy, dlatego dokonujemy przemysłanego, omówionego z przedstawicielami organów prowadzących, pracodawców i otoczenia biznesu, wyboru tych szkół i tych zawodów, które z uwagi na swój potencjał, trendy demograficzne i rynek pracy mają największe uzasadnienie wsparcia ze środków zewnętrznych.

Efektywny system edukacji warunkuje również właściwe wspieranie talentów i pasji uczniów. Nowoczesna gospodarka potrzebuje ludzi z pasją, kreatywnych, rozwijających swoje uzdolnienia. W ramach programu Zdolni z Pomorza w latach 2010-2013 udało nam się objąć wsparciem prawie 1,6 tys. uczniów uzdolnionych w matematyce, fizyce i informatyce. Konsekwentnie dalej będziemy ten program realizować, rozszerzając go o nowe dziedziny: przyrodnicze i humanistyczne.

Nasz plan na **Efektywny system pomorskiej edukacji** jest ambitny i konkretny. Konsekwentnie i z determinacją realizujemy założone działania. Ale nie da się tych wyzwań zrealizować bez partnerstwa i współpracy, do której nieustannie Państwa zapraszamy w ramach toczącego dialogu edukacyjnego.

Mieczysław Struk, marszałek województwa pomorskiego

spis treści

■ SŁOWO WSTĘPNE	3
■ SPIS TREŚCI	4
■ DEBATY LOKALNE	
Podsumowanie spotkań w powiatach.....	5
Małgorzata Bukowska-Ulatowska	
Placówki wojewódzkie a realizacja Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego	8
oprac. Małgorzata Bukowska-Ulatowska	
■ SPOTKANIE REGIONALNE	
Relacja z IV Forum Pomorskiej Edukacji	12
Małgorzata Bukowska-Ulatowska	
O wynikach egzaminów zewnętrznych na IV Forum Pomorskiej Edukacji	18
Magdalena Urbaś,	
Nasze pasje	22
rozmawia Joanna Aleksandrowicz	
Rozwój potencjału uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych	24
rozmawia Kamila Ochędzan	
Tutoring rówieśniczy w praktyce szkolnej, czyli stara metoda w nowej odsłonie	25
Aldona Płaska	
Współpraca szkół i przedsiębiorców.....	27
Kamila Ochędzan	
Współpraca – innowacje – projekty	29
Kamila Ochędzan	
IV etap edukacyjny – wyzwanie dla pomorskich szkół	38
Ewa Furche	

debaty lokalne

Podsumowanie spotkań w powiatach

Małgorzata Bukowska-Ulatowska
nauczyciel konsultant CEN
ds. diagnoz i analiz oraz edukacji j. obcych,

Spotkanie regionalne w ramach IV Forum Pomorskiej Edukacji zostało poprzedzone siedmioma debatami lokalnymi, które odbyły się w Wejherowie (5 X 2015 r.), Tczewie (6 X), Słupsku (7 X), Bytowie (8 X), Kwidzynie (12 X), Kościerzynie (13 X) oraz Gdańsku (21 X). W spotkaniach lokalnych uczestniczyło łącznie ponad pięćset osób. Byli to przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, kuratorium oświaty, pracodawców, dyrektorów szkół i placówek oświatowych, nauczycieli, rodziców, uczniów, a także innych środowisk zainteresowanych edukacją.

Podczas każdej z debat lokalnych przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego oraz jednostek organizacyjnych UMWP informowali o trzech przedsięwzięciach strategicznych realizowanych przez Samorząd Województwa Pomorskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020: „Zdolni z Pomorza”, „Kształtowanie sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych uwzględniającej potrzeby subregionalnych i regionalnego rynków pracy” oraz „Kompleksowe wsparcie szkół i placówek”. Następnie podejmowano temat skuteczności kształcenia na IV etapie edu-

cyjnym w poszczególnych powiatach, postrzeganej przez pryzmat wyników egzaminów zewnętrznych.

Kolejna część każdego spotkania była przeznaczona na dyskusję o edukacji ogólnej i zawodowej na etapie ponadgimnazjalnym. Uczestnicy debat dzielili się przykładami dobrych praktyk, wskazywali wyzwania i proponowali rozwiązania. Niewątpliwą wartością dyskusji stanowiła różnorodność prezentowanych perspektyw, zaznaczyła się również specyfika poszczególnych powiatów i gmin naszego regionu.

Pomimo wielości opinii można wskazać kilka zagadnień, na które zwracano uwagę podczas wszyst-

Spotkanie regionalne w Wejherowie

Spotkanie regionalne w Tczewie

Fot. B. Kwaśniewska

Spotkanie regionalne w Słupsku

kich spotkań. Powszechnie sygnalizowano potrzebę zwiększenia spójności realizowanych działań edukacyjnych, przede wszystkim w obszarze kształcenia zawodowego. Wiele uczestników dyskusji zwracało też uwagę na brak rozwiązań systemowych w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. Postulowano również konieczność wprowadzenia zmian służących lepszemu dostosowaniu oferty szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb młodych ludzi oraz wyzwań współczesności. Uczestnicy dyskusji podkreślali potrzebę intensyfikacji działań informacyj-

nych i promocyjnych dotyczących różnych aspektów działalności pomorskiego szkolnictwa ponadgimnazjalnego.

Zachęcam do zapoznania się z publikacją „Lokalne debaty o edukacji w ramach IV Forum Pomorskiej Edukacji”, dostępną pod adresem <http://www.cen.gda.pl/forum/podsumowania>. W opracowaniu znajdują Państwo m.in. szczegółowe omówienie głównych wniosków oraz rekomendacji formułowanych podczas dyskusji.

■

Niezbędne jest zacieśnianie współpracy pomiędzy organami prowadzącymi, szkołami, pracodawcami krajowymi i zagranicznymi, środowiskami akademickimi itp. na rzecz rozwoju kształcenia zawodowego, w tym lepszego powiązania edukacji z rynkiem pracy. Wspólne kształtowanie szkolnictwa zawodowego pozwala na koncentrację środków finansowych, ustalanie lokalnych priorytetów i koordynację działań, zachęca szkoły do współpracy zamiast rywalizacji i jest szansą na dobre przygotowanie młodych ludzi do funkcjonowania

na rynku pracy. Dużym problemem jest przypadkowość wyboru ścieżki edukacyjnej przez ucznia, bez uwzględnienia posiadanych predyspozycji i bez znajomości specyfiki danego zawodu (...) Rodzice, którzy mają znaczący wpływ na wybór szkoły, nie otrzymują wsparcia w diagnozie predyspozycji dziecka. Podejmowane działania z zakresu doradztwa zawodowego to przede wszystkim działania okazjonalne. Szkoła ma być miejscem inspiracji oraz wszechstronnego rozwoju – odkrywania zainteresowań i talentów, realizowania pasji. Większą wagę

Spotkanie regionalne w Kwidzynie

Fot. B. Kwaśniewska

Spotkanie regionalne w Kościerzynie

Fot. B. Kwaśniewska

Spotkanie regionalne w Bytowie

Fot. B. Kwaśniewska

należy przykładać też do działalności wychowawczej, np. budowania systemu wartości młodych ludzi. Szkoła powinna stwarzać uczniom jak najwięcej możliwości do rozwijania samodzielności i odpowiedzialności, tworzyć płaszczyzny dialogu z młodymi ludźmi o ich potrzebach, oczekiwaniach i poglądach. Należy zdecydowanie częściej sięgać po metody pracy dydaktycznej oraz wychowawczej, które czynią uczniów aktywnymi uczestnikami i zaangażowanymi współtwórcami procesu uczenia się, a nie biernymi odbiorcami mało znaczących dla nich treści. Oczekuje się, że nauczyciele będą wykazywać większą innowacyjność w sposobie prowadzenia lekcji oraz w podejściu do ucznia, a także rozwijać swoje kompetencje w zakresie skutecznego motywowania uczniów oraz udzielania konstruktywnej informacji zwrotnej. W kształceniu zawodowym należy w większym stopniu rozwijać umiejętności praktyczne oraz zapoznawać uczniów z aktualnie stosowanymi technologiami (modernizacja pracowni szkolnych we współpracy z pracodawcami). Usprawnienia wymaga przepływ informacji w środowisku oświatowym – dotyczących różnych źródeł finansowania, potrzeb pracodawców, przykładów dobrych praktyk itp. Potrzebny jest system wymiany doświadczeń między szkołami zawodowymi. Warto wykorzystać media lokalne (radio, telewizja) do popularyzowania problematyki doradztwa edukacyjno-zawodowego.

*fragmenty opracowania „Lokalne debaty o edukacji w ramach IV Forum Pomorskiej Edukacji”,
<http://www.cen.gda.pl/forum/podsumowania>*

Placówki wojewódzkie a realizacja Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego

oprac. Małgorzata Bukowska-Ulatowska
nauczyciel konsultant CEN
ds. diagnoz i analiz oraz edukacji j. obcych,

Wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli oraz biblioteki pedagogiczne aktywnie uczestniczą w wielu inicjatywach podejmowanych w ramach Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie aktywności zawodowej i społecznej **Aktywni Pomorzanie**. Wspomniany RPS pełni wiodącą rolę w konkretyzacji i realizacji działań na rzecz poprawy efektywności edukacji wynikających z zapisów Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.

Jako uzupełnienie tematyki poruszanej podczas debat lokalnych chcielibyśmy przybliżyć Państwu najważniejsze obszary działalności placówek wojewódzkich w ramach realizacji regionalnej strategii rozwoju. Dlatego też zwróciliśmy się do dyrektorów Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Słupsku, Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Gdańsku, Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku oraz Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku z prośbą o odpowiedź na pytanie: **W jaki sposób placówka włącza się w realizację Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020?**

Agata Szklarkowska, dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Słupsku: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka, jako jednostka organizacyjna Samorządu Województwa Pomorskiego, realizuje zadania określone w Rocznych Planach Realizacji Programu Strategicznego w zakresie aktywności zawodowej i społecznej *Aktywni Pomorzanie*. Tym samym już od roku 2014 nasza placówka jest włączona w działania z obszaru edukacji służące realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego.

W roku 2014 zadania placówki w ramach Programu skupiały się wokół prób diagnozy wybranych aspektów edukacji w regionie. Pracownicy PBWS podjęli się analizy sytuacji uczniów zdolnych w szkołach oraz ich udziału w międzyszkolnych konkursach przedmiotowych i olimpiadach, a także próby zdiagnozowania zakresu współpracy między placówkami oświatowymi a uczelniami wyższymi w naszym województwie. Analizy te stanowiły punkt wyjścia do działań w ramach RPS w kolejnym roku – 2015.

W bieżącym roku pracownicy PBWS finalizują działania upowszechniające dobre praktyki nauczycielskie w dziedzinach przyrodniczych i humanistycznych oraz realizują – z nauczycielami skupionymi w lokalnych sieciach współpracy – inicjatywy z zakresu wzmocnienia znaczenia kształtowania kompetencji kluczowych dla rozwoju zawodowego uczniów. W ramach zadań edukacyjnych przeprowadziliśmy także dwa etapy konkursu „Moja mała ojczyzna”. Konkurs swoim zasięgiem objął uczniów na wszystkich poziomach nauczania w szkołach naszego województwa i miał na celu wzmocnienie więzi mieszkańców z regionem oraz środowiskiem lokalnym. Nasze działania w ramach programu realizowaliśmy indywidualnie, ale także, co warto podkreślić, wielokrotnie we współpracy z innymi jednostkami podległymi Departamentowi Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego.

Kolejny rok udziału w realizacji programu *Aktywni Pomorzanie* przyniesie szereg zadań z obszaru edukacji ustawicznej. Będzie to zarówno kontynuacja upowszechniania dobrych praktyk wśród nauczycieli, wzmacniająca trwałość już podjętego działania, jak również szereg nowych wyzwań z zakresu edukacji na rzecz mieszkańców województwa pomorskiego. Zadania te skupiają się przede wszystkim wokół wzmocnienia skutecznego poradnictwa zawodowego w placówkach oświatowych oraz więzi mieszkańców z regionem i środowiskiem lokalnym, a także wokół rozległego obszaru kształtowania fundamentów edukacji w regionie.

Małgorzata Kłos, dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Gdańsku: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Gdańsku wraz z ośrodkami doskonalenia nauczycieli włączyła się w kompleksowe wspomaganie szkół i placówek oświatowych województwa pomorskiego. Od ubiegłego roku wykonujemy zadania w ramach Rocznych Planów Realizacji Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie aktywności zawodowej i społecznej *Aktywni Pomorzanie*. Między innymi przeprowadziliśmy analizę udziału pomorskich szkół w międzynarodowych programach wymiany uczniowskiej oraz braliśmy udział w badaniach i analizie potencjału kadry pedagogicznej województwa pomorskiego w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych.

Instytucja jest zaangażowana w działania poprawiające jakość oświaty w naszym województwie, w promocję działań edukacyjnych, a także w pośredniczenie w wymianie informacji. Przede wszystkim zapewniamy naszym czytelnikom dostęp do wysokiej jakości zbiorów i usług przydatnych w pracy pedagogicznej, do materiałów na różnych nośnikach, w tym w wersji elektronicznej i w zasobach sieciowych. W ramach projektu Pomorska Biblioteka Cyfrowa, realizowanego ze środków unijnych, digitalizujemy cenne publikacje oświatowe oraz dokumentujące dziedzictwo kulturowe Pomorza. Aktywnie uczestniczymy w budowaniu społeczeństwa wiedzy, zapewniając nauczycielom wyselekcjonowane i fachowo opracowane informacje, przydatne w ich pracy dydaktycznej, wychowawczej oraz opiekuńczej. Przygotowujemy tematyczne zestawienia bibliograficzne, które zamieszczamy na naszej stronie internetowej oraz wykonujemy takie zestawienia specjalnie na potrzeby konferencji, czy też spotkań sieci współpracy i samokształcenia, inicjowanych przez CEN w Gdańsku. Od ubiegłego roku również sami tworzymy sieci współpracy i samokształcenia, głównie dla nauczycieli bibliotekarzy. W placówce macierzystej w Gdańsku i w naszych 12 filiach w województwie pomorskim działa obecnie 17 sieci. Oferujemy nauczycielom różne szkolenia i warsztaty, między innymi z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnej, promocji czytelnictwa, edukacji czytelniczej i medialnej.

Nauczyciele PBW w Gdańsku uczestniczą w posiedzeniach rad pedagogicznych w placówkach oświatowych, gdzie przedstawiają ofertę biblioteki, są również zapraszani do prowadzenia spotkań z młodzieżą poświęconych czytelnictwu, a także do współorganizowania międzyszkolnych konkursów. Obecnie wspomagamy CEN w Gdańsku w wykonywaniu zadań w ramach Roku Matematyki na Pomorzu. W realizację Strategii Rozwoju Woje-

wództwa Pomorskiego 2020 wpisuje się też zadanie, powierzone Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Gdańsku przez Marszałka Województwa Pomorskiego, polegające na przygotowaniu i organizacji corocznego konkursu Nauczyciel Pomorza, którego pierwszą edycję w 2016 roku zapowiedział pan Marszałek Mieczysław Struk podczas IV Forum Pomorskiej Edukacji.

Bożena Żuk, dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku: Zapisy zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 – szczególnie te odnoszące się do edukacji – stanowią integralną część planów pracy naszej placówki.

Od początku prac wdrożeniowych włączyliśmy się w prowadzone w 2012 r. ogólnospołeczne konsultacje dot. Regionalnego Programu Strategicznego. Podczas spotkań z dyrektorami i nauczycielami pomorskich szkół oraz placówek oświatowych promowaliśmy działania wspomagające rozwój uczniów, które zostały ujęte w długofalowych planach strategicznych. Równolegle podnosiliśmy swoje kompetencje uczestnicząc w spotkaniach roboczych organizowanych przez Departament Edukacji i Sportu oraz Departament Funduszy Strukturalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego oraz podczas szkoleń wewnętrznych. W 2014 r. po raz pierwszy realizowaliśmy zadania wynikające z SRWP ujęte w rocznym planie rozwoju RPS WP – m.in. zaangażowaliśmy się w badania dotyczące dostępności do pomorskich żłobków i przedszkoli oraz tłumaczenie dokumentów związanych z edukacją.

W roku 2015 podjęliśmy się realizacji zadań w ramach Roczego Planu Realizacji Regionalnego Programu Strategicznego. Część działań wykonujemy samodzielnie, należą do nich m.in.: opracowanie koncepcji wsparcia NGO w zakresie realizacji działań edukacyjnych; opracowanie publikacji zawierającej opisy przykładów dobrej praktyki przedszkoli, szkół i placówek oświatowych w zakresie realizacji wolontariatu; przeprowadzenie cyklu seminariów, warsztatów, konferencji związanych z utrzymaniem dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych, etnicznych i językowych oraz ochrony ich praw; konsultacje i pilotaż programu doskonalenia nauczycieli w zakresie powszechnej aktywności sportowej i profilaktyki zdrowotnej; przeprowadzenie cyklu warsztatów, konferencji i seminariów w ramach programu doskonalenia nauczycieli pt. „Zdrowie dzieci i młodzieży: przeciwdziałanie chorobom cywilizacyjnym XXI wieku”; opracowanie i upowszechnienie bazy innowacyjnych rozwiązań organizacyjno-metodycznych w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych przedszkolaków i uczniów wszystkich

typów szkół. Wiele innych inicjatyw ujętych w RPR RPS realizujemy wspólnie z Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, pedagogicznymi bibliotekami wojewódzkimi oraz powiatowymi poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują: tworzenie modelu współpracy wielu podmiotów przy realizacji Roku Matematyki na Pomorzu; zaangażowanie w prace koncepcyjne nakierowane na poprawę jakości szkolnictwa zawodowego; badania na rzecz tworzenia regionalnych ram kompleksowego wsparcia przedszkoli i szkół na Pomorzu oraz wypracowanie modelu współdziałania z uczelniami oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w działania edukacyjne przy realizacji zadań na rzecz nauczycieli i ich uczniów.

Zapisane w SRWP 2020 działania wzmacniające pomorską edukację realizujemy poprzez różnorodne formy doskonalenia. Podczas kursów, warsztatów, konferencji oraz spotkań sieci współpracy i samokształcenia pomagamy dyrektorom oraz nauczycielom wzmacniać i rozwijać kompetencje zawodowe, szczególnie te, które związane są z rozwojem u uczniów kompetencji przydatnych na rynku pracy, wyrównywaniem szans edukacyjnych dzieci i młodzieży wymagających szczególnego wsparcia.

Obecnie kończymy cykl spotkań z organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe, podczas których uczestnicy przygotowują się do przeprowadzenia diagnozy edukacyjnych potrzeb rozwojowych na poziomie gminy lub powiatu. Spotkania te stanowią kolejny element naszych działań wpisujących się w Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.

Renata Ropela, dyrektor Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku: Roczny Plan Realizacji Programu Strategicznego w zakresie aktywności zawodowej i społecznej *Aktywni Pomorzanie* opracowywany jest osobno na każdy rok kalendarzowy. Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku realizuje zadania przewidziane w RPS *Aktywni Pomorzanie* od dwóch lat, zaczynając od kilku przedsięwzięć w 2013 roku, poprzez 17 działań w roku 2014 oraz 25 zadań w bieżącym roku.

Do najważniejszych działań zaliczyć można m.in. uruchomienie sieci dialogu edukacyjnego w regionie. W ramach tej inicjatywy odbyły się 4 Fora Pomorskiej Edukacji (spotkania regionalne), a od dwóch lat dodatkowo organizujemy debaty subregionalne (4 w 2014 r.) oraz lokalne spotkania w powiatach (7 debat w br.). Uruchomiliśmy również dwie edycje Pomorskiej Akademii Liderów Edukacji 2020 – szczególną formę doskonalenia dla dyrektorów szkół

wybranych przez organy prowadzące. Absolwenci PALE 2020 mają pełnić rolę liderów edukacji w powiecie lub gminie.

Kolejny obszar działań to edukacja włączająca. We współpracy ze środowiskiem akademickim i samorządowym zostały opracowane standardy edukacji uczniów z niepełnosprawnościami. Ponadto prowadzone są sieci współpracy nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych pracujących z uczniami z niepełnosprawnościami oraz z uczniami z zaburzeniami rozwoju. Odbywają się także seminaria oraz konsultacje dla dyrektorów szkół i nauczycieli w zakresie edukacji włączającej.

Ważne miejsce w polityce edukacyjnej regionu zajmuje praca z uczniem szczególnie uzdolnionym. We współpracy z organami prowadzącymi szkoły oraz pomorskimi uczelniami realizowaliśmy program Zdolni z Pomorza – jako kontynuację projektu finansowanego ze środków UE w poprzednim okresie programowania.

W ramach działań na rzecz skutecznego doradztwa zawodowego, na bazie wcześniej przeprowadzonej diagnozy potencjału doradztwa zawodowo-edukacyjnego na Pomorzu, opracowaliśmy program działań w zakresie doskonalenia nauczycieli i nauczycieli-doradców zawodowych. Program jest w trakcie realizacji.

RPS *Aktywni Pomorzanie* dużo uwagi poświęca społecznym funkcjom kultury. W ramach tego obszaru, we współpracy ze środowiskiem kultury i edukacji, opracowany został program doskonalenia nauczycieli w zakresie edukacji kulturalnej i artystycznej dla poszczególnych etapów edukacyjnych.

Aby wspierać silne więzi mieszkańców z regionem i środowiskiem lokalnym, opracowano założenia pomorskiego systemu doradztwa metodycznego dla nauczycieli języka kaszubskiego. Obecnie odbywa się pilotaż tego systemu. Organizujemy również warsztaty z edukacji dwujęzycznej w przedszkolach naszego regionu, przygotowane na podstawie publikacji „Cudowny świat kaszubskiego przedszkola”.

W ramach Roku Matematyki na Pomorzu, we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego na poziomie powiatów i gmin, a także z uczelniami i innymi instytucjami działającymi na rzecz edukacji, koordynujemy realizację działań mających na celu promocję matematyki oraz rozwój kompetencji matematycznych u mieszkańców naszego województwa.

■

Program

- 10.30 Rejestracja
- 11.00 Powitanie uczestników – **Krzysztof Trawicki**, wicemarszałek województwa pomorskiego
Działania Samorządu Województwa Pomorskiego w obszarze edukacji – **Dariusz Męczykowski**, przewodniczący Komisji Edukacji, Kultury i Sportu Sejmiku Województwa Pomorskiego
- 11.15 *Przedsięwzięcia strategiczne Samorządu Województwa Pomorskiego:*
- „Zdolni z Pomorza”
 - „Kształtowanie sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych uwzględniającej potrzeby subregionalnych i regionalnego rynków pracy”
 - „Kompleksowe wsparcie szkół i placówek”
- **Adam Krawiec**, dyrektor Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego
- **Renata Ropela**, dyrektor Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku
- 11.45 Zasady wdrażania projektów edukacyjnych w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020* – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego
- 12.00 *Skuteczność kształcenia na poziomie powiatów województwa pomorskiego*
– **Bożena Żuk**, dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku
- 12.15 Dyskusja dotycząca lokalnych i regionalnych wyzwań edukacji, w szczególności etapu ponadgimnazjalnego, w tym – w zakresie szkolnictwa zawodowego
– moderatorzy: **Ewa Furche**, wicedyrektor Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, **Dorota Granoszewska-Babiańska**, kierownik Referatu aktywizacji zawodowej i społecznej Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego
- 13.15 Zakończenie – **Adam Krawiec**, dyrektor Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego

spotkanie regionalne

Relacja z IV Forum Pomorskiej Edukacji

Małgorzata Bukowska-Ulatowska
nauczyciel konsultant ds. diagnoz i analiz oraz edukacji j. obcych,
Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku

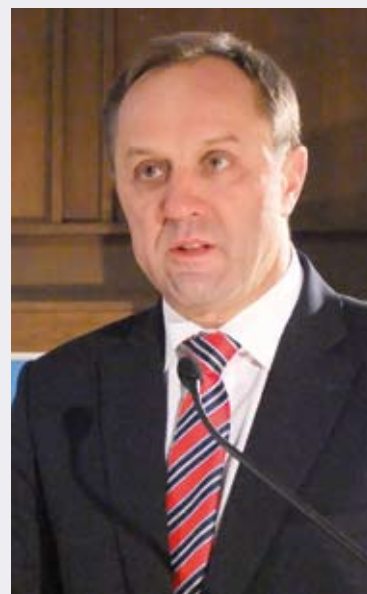
**Spotkanie regionalne w ramach IV Forum Pomorskiej Edukacji,
poświęconego kształceniu ponadgimnazjalnemu,
odbyło się 25 listopada 2015 r. w auli
Gmachu Głównego Politechniki Gdańskiej.**

Konferencję otworzył Mieczysław Struk, marszałek województwa pomorskiego, który powitał zebranych w gościnnych progach Politechniki Gdańskiej i podkreślił duże zainteresowanie przedstawicieli różnych środowisk udziałem w tegorocznej debacie o jakości pomorskiej edukacji. Pierwsza część wystąpienia poświęcona była podsumowaniu efektów projektów zrealizowanych przy wsparciu finansowym UE w minionym okresie programowania.

Następnie Mieczysław Struk przypomniał, że realizowane obecnie Regionalne Programy Strategiczne, w celu jak najlepszego wykorzystania dostępnych źródeł finansowania, zostały oparte na następującej triadzie: selektywność, współpraca i trwałość. Selektywność oznacza skoncentrowanie działań w tych obszarach, które w społecznej ocenie najsilniej przekładają się na wprowadzenie pożądanych zmian w pomorskiej edukacji. Postulat współpracy odnosi się do koordynacji działań podejmowanych przez wiele podmiotów publicznych, prywatnych i społecznych, co powinno zwiększyć skalę oddziaływania realizowanych projektów. Natomiast trwałość znajduje swoje odzwierciedlenie w skupieniu się na działaniach, które w długiej perspektywie czasowej zapewnią unikalność i atrakcyjność pomorskiej oferty edukacyjnej.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 wyznacza dwa główne priorytety w zakresie rozwoju oświaty. Są to: edukacja dla rozwoju i zatrudnienia oraz indywidualne ścieżki edukacji. W ramach pierwszego z wymienionych obszarów prowadzone są działania na rzecz upowszechniania edukacji przedszkolnej, przede wszystkim na terenach wiejskich i w małych miejscowościach. Od roku 2016 uruchamiane będą środki przewidziane w Regionalnym Programie Operacyjnym dla województwa pomorskiego na projekty ukierunkowane na tworzenie trwałych miejsc edukacji przedszkolnej, a także na towarzyszące temu działania podnoszące jakość tejże edukacji. Jak podkreślał inicjator Forum, edukacja przedszkolna jest najlepszym narzędziem wyrównywania szans edukacyjnych.

Myśląc o edukacji sprzyjającej rozwojowi ucznia i przygotowującej go do przyszłego zatrudnienia, należy przede wszystkim skupić się na jej fundamentach: wspieraniu działań związanych z kształtowaniem kompetencji kluczowych ucznia, uwzględniających m.in. edukację kulturalną, a także inicjatyw ekologicznych, prozdrowotnych oraz ukierunkowanych na budowanie wspólnoty lokalnej i regionalnej. W kontekście przedsięwzięcia strategicznego „Kompleksowe wsparcie szkół i placówek” Mieczysław Struk zwrócił uwagę na znaczenie rzetelnej diagnozy potrzeb rozwojowych oraz podkreślił rolę organów prowadzących szkoły w zapewnianiu jakości, efektywności i trwałości działań finansowanych ze środków unijnych w nowym okresie programowania.

Fot. B. Kwaśniewska

Pamiętając o konieczności przygotowania przedsiębiorczych, aktywnych, nieustannie rozwijających się i kreatywnych Pomorzan, świadomie i konsekwentnie realizujemy działania zmierzające do spełnienia jednego z dziesięciu celów operacyjnych zdefiniowanych w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020: budowania efektywnego systemu pomorskiej edukacji.

Mieczysław Struk

Podczas debat lokalnych wskazywano, że rolę koordynatorów działań na rzecz spójności edukacyjnej na obszarze powiatu mogą pełnić starostowie. Ważne są konwenty samorządowe poświęcone edukacji, odbywające się z udziałem wójtów i starostów.

Adam Krawiec

Fot. B. Kwaśniewska

Zachęcał do wykorzystywania bogactwa naszego regionu oraz dorobku projektów realizowanych na Pomorzu w poprzednim okresie finansowania.

Marszałek województwa pomorskiego, prezentując statuetkę przygotowaną dla laureata konkursu Nauczyciel Pomorza, podkreślił kluczową rolę nauczyciela w procesie edukacji. Corocznie, począwszy od roku 2016, będą nagradzani nauczyciele i wychowawcy, którzy wyróżniają się wykorzystywaniem atrakcyjnych metod pracy dydaktycznej oraz wychowawczej, służących wspieraniu wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, a tym samym – budowania kapitału społecznego Pomorza.

Jednym z celów określonych w Regionalnym Programie Strategicznym jest zapewnienie atrakcyjnego szkolnictwa zawodowego na Pomorzu. W poprzednich latach, dzięki współpracy samorządu wojewódzkiego i powiatów, doposażono szkoły zawodowe oraz zorganizowano dla uczniów kursy dające dodatkowe umiejętności i kwalifikacje. W bieżącym okresie finansowania działania koncentrują się na branżach kluczowych dla rozwoju regionalnego rynku pracy oraz rynków lokalnych.

W ramach indywidualnych ścieżek edukacji zapowiedziano kontynuację programu stypendialnego, a także projektu „Zdolni z Pomorza”, tworzącego system wspierania uczniów uzdolnionych w przedmiotach ogólnokształcących. Ponadto uruchomione zostaną programy motywacyjne dla uczniów uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych, a ich celem będzie m.in. zwiększenie zainteresowania młodzieży udziałem w konkursach i olimpiadach zawodowych.

Pod koniec swojego wystąpienia Mieczysław Struk podkreślił rolę rad oświatowych w budowaniu dialogu edukacyjnego w regionie, a także zadeklarował wsparcie samorządu wojewódzkiego dla inicjatyw służących prowadzeniu lokalnych dyskusji o jakości i kierunkach rozwoju edukacji.

Adam Krawiec, dyrektor Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, odniósł się do debat lokalnych, które poprzedziły tegoroczne spotkanie regionalne. Debaty zorganizowane w powiatach, przy wsparciu starostów, zgromadziły przedstawicieli wielu środo-

wisk działających w otoczeniu szkoły i wywoływały pozytywne emocje. Adam Krawiec przypomniał, że wypowiedzi uczestników tego typu spotkań dostarczyły wielu inspiracji, a często również konkretnych pomysłów na rzecz poprawy jakości edukacji, które znalazły swoje odzwierciedlenie w regionalnych dokumentach strategicznych. Trzy przedsięwzięcia strategiczne realizowane obecnie przez Samorząd Województwa Pomorskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 to „Zdolni z Pomorza”, „Kształtowanie sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych uwzględniającej potrzeby subregionalnych i regionalnego rynków pracy” oraz „Kompleksowe wsparcie szkół i placówek”.

Najważniejsze wnioski i rekomendacje sformułowane podczas tegorocznych debat lokalnych dotyczą potrzeby poprawy wymiany informacji i spójność działań edukacyjnych – pomiędzy kolejnymi etapami kształcenia oraz różnymi podmiotami funkcjonujących w otoczeniu szkoły. Kolejny istotny obszar wymagający interwencji to brak systemowych rozwiązań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, które powinno być realizowane z udziałem pracodawców oraz rodziców uczniów. Potrzeba również większego nacisku na rozwój kompetencji społecznych młodych ludzi, np. umiejętności współpracy w zespole czy autoprezentacji.

Po części wstępnej rozpoczęła się I sesja plenarna, poświęcona poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie: czy w życiu zawodowym jest miejsce na realizację pasji?

Najpierw o swoich pasjach w kontekście planowanej kariery zawodowej opowiedzieli uczniowie: Nikodem Fibek z II klasy VIII Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku oraz Maciej Mislich z III klasy Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wejherowie. Pierwszy z młodych ludzi wspominał o swoim zainteresowaniu fizyką oraz podzielił się przykładami dwóch różnych ścieżek na drodze do połączenia pasji i pracy zawodowej, z jakimi spotkał się u członków swojej rodziny. Kolejny występujący uczeń, który aktualnie kształci się w zawodzie elektryk, przybliżył zebranym swoją pasję, jaką są źródła energii

odnawialnej. Opowiedział o przeprowadzonym samodzielnie doświadczeniu związanym z pozyskiwaniem energii z warzyw i owoców, a także wspomniął o wsparciu w rozwoju zainteresowań, jakiego udziela mu szkoła.

Następnie głos zabrał Józef Balicki, kierownik projektów i doradca, reprezentujący Prive Equility Management Sp. z o.o. Prelegent zwrócił uwagę na niedostatek oryginalności i innowacyjnych pomysłów w stosunku do potrzeb współczesnego świata. Z perspektywy własnej pracy zawodowej omówił wpływ – zarówno pozytywny, jak i negatywny – jaki na rozwój młodego człowieka ma on sam, a także jego rodzice, szkoła oraz środowisko.

Prelegent wskazał na pułapkę wskaźników projektowych, które uniemożliwiają wykorzystanie potencjału dodatkowych osiągnięć, uzyskiwanych jako „wypadki przy pracy”, a często posiadających ogromny potencjał rozwojowy. Jak podkreślił, nie rozwiązujemy problemów, naśladując innych; aby zyskać przewagę konkurencyjną, musimy być nieco lepsi od innych. Wystąpienie było ilustrowane przykładami z praktyki zawodowej Józefa Balickiego, m.in. historią powstania firmy RubiART.

– adiunkta Instytutu Psychologii Zakładu Badań nad Rodziną i Jakością Życia na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego, Przemysław Rojewskiego – nauczyciela przedmiotów zawodowych Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wejherowie, Krzysztofa Rzeźniowieckiego – pedagoga szkolnego V Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku, a także Julii Weber – studentki I roku Inżynierii Materiałowej Wydziału Mechanicznego Politechniki Gdańskiej. Podczas dyskusji szczególnie dużo uwagi poświęcono znaczeniu kontaktów międzyludzkich, w tym relacji nauczyciel-uczeń, budowanych w duchu otwartości i wzajemnego szacunku, z zaangażowaniem oraz wyraźnie określonymi zasadami. Podkreślano również wartość poszerzania oferty szkolnej, otwierania się na świat zewnętrzny, współpracę z przedsiębiorstwami czy instytucjami pozarządowymi. Harcerstwo, wolontariat i inne formy aktywności pomagają młodym ludziom odkrywać i rozwijać pasję, a także wspierają kształtowanie ważnych kompetencji, takich jak umiejętność współpracy czy wiara we własne możliwości. Istotne jest otoczenie młodych ludzi opieką i wspieranie ich działań, ale również pozostawienie

Studiowałem w Ameryce i do tej pory utrzymuję kontakt z koleżankami i kolegami ze studiów. W Polsce brakuje tego, nie ma więzi między uczelnią a jej absolwentami. W Ameryce mamy do czynienia z bardzo silną siecią kontaktów ze studiów, pomagającą potem w życiu zawodowym i prywatnym. (...) Wiele firm, które dziś dyktują nam styl życia, miało swój początek na uczelniach.

Józef Balicki

Fot. B. Kwaśniewska

Kolejnym punktem programu był panel dyskusyjny z udziałem zaproszonych gości: występujących już wcześniej Józefa Balickiego i Nikodema Fibeka, a także dr Aleksandry Lewandowskiej-Walter

przestrzeni do samodzielnej aktywności, realizacji własnych inicjatyw. Uczestnicy dyskusji zwracali uwagę na anachronizm wielu systemowych rozwiązań oświatowych, jak również przywoływali przykłady dobrych praktyk w zakresie wspierania rozwoju młodzieży.

Podsumowując panel, Marcin Nowicki, kierownik obszaru Badań Regionalnych i Integracji Europejskiej Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, zwrócił uwagę na potrzebę rozwijania różnego rodzaju pasji, bez faworyzowania pewnych rodzajów zainteresowań, np. nauk ścisłych. Postulował tworzenie warunków do rozwoju kreatywnego myślenia w szkołach, a także zwracał uwagę na rolę jaką pasja może odegrać w kształtowaniu pożądanych postaw i umiejętności. Wskazał także niebezpieczne zjawisko utraty wyjątkowości i podmiotowości oraz kształtowania się odtwórczych pokoleń „kopiuj-wklej”.

Fot. B. Kwaśniewska

Przede wszystkim chodzi o to, aby nauczyciel miał pasję. Moją pasją jest fizyka; uczę przedmiotu, którego zawsze chciałem uczyć. I to się przekłada na zainteresowanie uczniów. (...) Trzeba być wiarygodnym w tym, co się robi.

Przemysław Rojewski

Fot. B. Kwaśniewska

Pani Julia [Weber] powiedziała, że projekt „Zdolni z Pomorza” nauczył ją odwagi niekonwencjonalnego myślenia. Bardzo bym chciał, aby mógł to powiedzieć każdy absolwent pomorskiej i polskiej szkoły. To jest wskaźnik jakości edukacji. Nie powinno być tak, że takie doświadczenie dotyczy jedynie wybranych osób, uczestniczących w tego typu projektach. Ograniczanie się do postulatu, aby pasje wprost przekładały się na życie zawodowe jest uproszczeniem. (...) Proponuję spojrzeć na pasje jako narzędzie służące rozwijaniu pewnych cech i kompetencji, np. wytrwałości, przełamywania słabości, temperowania poczucia wyższości w stosunku do innych, pozytywnej rywalizacji, chęci dzielenia się wiedzą oraz otwartości i ciekawości świata jako podstaw innowacyjności.

Marcin Nowicki

Na początku drugiej części sesji plenarnej Barbara Przychodzeń oraz Aleksandra Dąbrowska, reprezentujące Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Gdańsku, odniosły się do obrazu pomorskiej edukacji ponadgimnazjalnej z perspektywy wyników egzaminów zewnętrznych. Najważniejsze wnioski z omawianego wystąpienia, wraz z szerszym spojrzeniem na to, co mówią dane z systemu egzaminacyjnego, prezentujemy na stronach 18-21.

Ostatni blok wystąpień plenarnych zarezerwowano na prezentację przykładów dobrych praktyk. Wiesława Górską, dyrektorkę I Liceum Ogólnokształcącego w Starogardzie Gdańskim, przedstawiła sukcesy kierowanej przez siebie szkoły oraz liczne inicjatywy wspierające wszechstronny rozwój uczniów. Prelegentka podkreślała znaczenie budowania motywacji, tworzenia możliwości do realizowania różnego rodzaju zainteresowań, promowania osiągnięć młodych ludzi oraz nagradzania uczniowskiej aktywności.

Aldona Płaska, dyrektorka Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Słupsku, zaprezentowała kilka interesujących przykładów wspierania potencjału uczniów. Jako kluczowe wskazane zostały dwa aspekty działań: tworzenie atmosfery, w której każdy uczy się od każdego, a także pozyskiwanie sojuszników zewnętrznych do realizacji inicjatyw szkolnych. Ważnym elementem działalności ZSP nr 1 są projekty edukacyjne rozwijające pasje uczniów i uzupełniające kształcenie zawodowe. W ramach ww. działań odbywają się m.in. prestiżowe, wieloletnie konkursy międzywojewódzkie, obejmujące różne obszary kompetencji zawodowych. Szkoła wykorzystuje również innowacje i eksperymenty edukacyjne do rozwoju zainteresowań młodych ludzi.

Jarosław Białk, starosta powiatu puckiego, przedstawił koncepcję stworzenia lokalnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego, opartego na szerokiej koalicji różnych podmiotów i wspierającego rozwój regionu. Wystąpienie wzbogaciło dyskusję o perspektywę organu prowadzącego szkoły.

Jarosław Filipczak, wiceprezes zarządu Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza w Gdańsku, przedstawił aktualne potrzeby przedsiębiorców i ich oczekiwania wobec kształcenia zawodowego. Postulował m.in. stworzenie zawodu technik programista jako bardzo potrzebnego na rynku pracy. Zwracał uwagę na małą popularność szkolnictwa zawodowego wśród gimnazjalistów i ich rodziców. Podkreślał potrzebę większego nacisku na rozwijanie umiejętności praktycznych oraz kształtowania pożądanych postaw wśród uczniów, w tym kreowania mody na rozwój i bycie ponadprzeciętnym. Jak zaznaczał prelegent, konieczne są rozwiązania systemowe w zakresie realnej współpracy pomiędzy oświatą a pracodawcami.

Podczas dyskusji z udziałem uczestników Forum przede wszystkim zwracano uwagę na znaczenie roli nauczyciela w rozwoju uczniowskich talentów. Sygnalizowano potrzebę reformy systemu kształcenia przyszłych nauczycieli – przesunięcie nacisku z merytorycznego przygotowania przedmiotowego na przygotowanie pedagogiczne. Podkreślano również potrzebę wsparcia humanistycznych zainteresowań uczniowskich oraz zwiększania indywidualizacji i personalizacji ścieżek rozwojowych młodych ludzi. Jako problem wskazano m.in. ograniczający charakter wielu reguł organizacyjnych obowiązujących obecnie w polskim systemie oświaty oraz brak stabilności systemu edukacyjnego.

Fot. B. Kwaśniewska

Uczeń, którego dzisiaj mamy w gimnazjum, za dziesięć miesięcy może być uczniem naszej szkoły ponadgimnazjalnej, a za dziesięć lat – przedsiębiorcą w regionie. Ale jeżeli nie będziemy myśleli o tym, co chcemy mu zaoferować na dziesięć minut, to za dziesięć miesięcy on już może być uczniem szkoły na zupełnie innym terenie, a za dziesięć lat – pracownikiem lub przedsiębiorcą poza naszym regionem.

Jarosław Białk

Odnosząc się do głosów w dyskusji, Adam Mikołajczak – dyrektor Departamentu Rozwoju Gospodarczego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, podkreślił potrzebę zmiany systemu edukacji w taki sposób, aby mógł on odpowiadać na wyzwania współczesnego świata. Wskazał też pasję jako najbardziej skuteczny punkt wyjścia do odniesienia sukcesu finansowego w pracy zawodowej. Współcześnie potrzebujemy ludzi, którzy są kreatywni, umieją rozwiązywać konflikty i mają ogólną wiedzę o świecie. Jednocześnie mówimy o specjalizacji, profilowaniu, ścisłej współpracy z biznesem i szybkim reagowaniu na potrzeby rynku. Nie jest to zupełna sprzeczność – osoba z dobrym kapitałem kulturowym będzie potrafiła łatwo dostosowywać się do zmian w otoczeniu. Konieczne jest jednak wypracowanie rozwiązań systemowych łączących oba bieguny. W ramach polityki samorządu województwa pomorskiego podejmowane są działania na rzecz uzupełnienia obszarów najbardziej deficytowych, takich jak relacje oświaty z biznesem.

Prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński zwrócił uwagę na wielość aktorów sceny edukacyjnej i różnorodność perspektyw patrzenia na oświatę. Wynika

z tego odmienne rozumienie pojęcia dobrej edukacji, którym tak chętnie posługujemy się, często zupełnie inaczej je rozumiejąc. Konieczne jest umiejętne balansowanie pomiędzy czterema wymiarami edukacji, pozostającymi w nieusuwalnym napięciu: stabilnością, odkrywczością, różnorodnością i kontrolą. Jedynie równowaga adekwatna do sytuacji stwarza szansę na zbudowanie zaufania instytucjonalnego, środowiskowego i wspólnotowego do szkoły. Ważne, aby uczyć identyfikacji i uruchamiania posiadanych zasobów (z zakresu wiedzy, technologii, relacji i in.) oraz sposobów korzystania z nich, ale przede wszystkim trzeba wyrobić nawyk sięgania po istniejące zasoby. Dobra szkoła, zdaniem prelegenta, to taka, która w momentach krytycznych umożliwia uczniowi stawanie się lepszym.

Na zakończenie IV Forum Pomorskiej Edukacji Krzysztof Trawicki, wicemarszałek województwa pomorskiego, podzielił się osobistymi doświadczeniami dotyczącymi łączenia pasji z pracą zawodową oraz podkreślił ogromną rolę nauczyciela w odkrywaniu i rozwijaniu uczniowskich zainteresowań. ■

Fot. B. Kwaśniewska

Cztery wymiary edukacji:

- I. Stabilność:** przewidywalność, oczywistość, powtarzalność reguł / procedur / rytuałów / tradycji / zatrudnienia; spokój, kompromis, autorytet
- II. Odkrywczność:** ciekawość, nowość, zaskoczenie, niespodzianka, ryzyko, niepewność, nieprzewidywalność, płynność; pasja, innowacyjność, brak pokory
- III. Różnorodność:** unikatowość, indywidualność, wyróżnianie się, rozwijanie jednostkowej podmiotowości, konstruowanie własnej tożsamości, emancypacja; niezależność, rywalizacja, konkurencyjność
- IV. Kontrola:** zachowań / postaw / emocji / aspiracji; presja, perswazja, przymus, sprawdzanie, egzaminowanie; podporządkowanie, zdolność adaptacyjna, zdolność dyscyplinowania

Cezary Obracht-Prondzyński

IV Forum Pomorskiej Edukacji

Edukacja w szkołach ponadgimnazjalnych

10.00 – 10.30	Otwarcie IV Forum – Mieczysław Struk, marszałek województwa pomorskiego Odniesienie do debat lokalnych – Adam Krawiec, dyrektor Departamentu Edukacji i Sportu, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
10.30 – 12.00	I SESJA PLENARNA: Czy w życiu zawodowym jest miejsce na realizację pasji? Wystąpienia plenarne: Moja pasja a planowana kariera zawodowa – Nikodem Fibek, uczeń II klasy VIII Liceum Ogólnokształcącego im. KEN w Gdańsku – Maciej Mislisch, uczeń III klasy Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wejherowie Bądźmy wyjątkowi – Józef Balicki, projekt manager, Private Equity Task Managment Sp. z o. o. Panel dyskusyjny z udziałem zaproszonych gości: Jak wspierać pasje uczniów i przygotować ich do kariery zawodowej? – Józef Balicki, projekt manager, Private Equity Task Managment Sp. z o. o. – Nikodem Fibek, uczeń II klasy VIII Liceum Ogólnokształcącego im. KEN w Gdańsku – dr Aleksandra Lewandowska-Walter, adiunkt Instytutu Psychologii Zakładu Badań nad Rodziną i Jakością Życia, Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego – Przemysław Rojewski, nauczyciel przedmiotów zawodowych Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wejherowie – Krzysztof Rzeźniowiecki, pedagog szkolny V Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku – Julia Weber, studentka I roku Inżynierii Materiałowej Wydziału Mechanicznego Politechniki Gdańskiej Odniesienie do panelu: – Marcin Nowicki, kierownik Obszaru Badań Regionalnych i Integracji Europejskiej Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową
12.00 – 12.30	Lunch Sesja plakatuowa Współpraca – innowacje – projekty
12.30 – 13.30	II SESJA PLENARNA: Wystąpienia tematyczne Pomorska edukacja ponadgimnazjalna z perspektywy wyników egzaminów zewnętrznych – Barbara Przychodzeń, kierownik Wydziału Badań i Analiz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku – Aleksandra Dąbrowska, kierownik Wydziału Egzaminów Zawodowych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku Jak wspierać potencjał uczniów w pomorskich szkołach ponadgimnazjalnych? – przykłady dobrych praktyk – Wiesława Górską, dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego w Starogardzie Gdańskim – Aldona Płaska, dyrektor Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Słupsku – Jarosław Białk, starosta powiatu puckiego – Jarosław Filipczak, wiceprezes zarządu Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza w Gdańsku
13.30 – 15.00	PODSUMOWANIE I i II SESJI PLENARNEJ: dyskusja z udziałem uczestników Forum Odniesienie do dyskusji: – dr Adam Mikołajczyk, dyrektor Departamentu Rozwoju Gospodarczego, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego – prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński, kierownik Zakładu Antropologii Społecznej Instytutu Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa, Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego Zamknięcie IV Forum – Krzysztof Trawicki, wicemarszałek województwa pomorskiego

O wynikach egzaminów zewnętrznych na IV Forum Pomorskiej Edukacji

Magdalena Urbaś,
nauczyciel konsultant CEN ds. diagnoz i analiz
oraz edukacji przedmiotów przyrodniczych

Temat egzaminów zewnętrznych był konsekwentnie obecny podczas wszystkich dotychczasowych edycji Forum Pomorskiej Edukacji. Tak też było podczas tegorocznego, czwartego już spotkania. Tym razem przedmiotem zainteresowania były rezultaty uzyskiwane przez uczniów kończących IV etap edukacyjny.

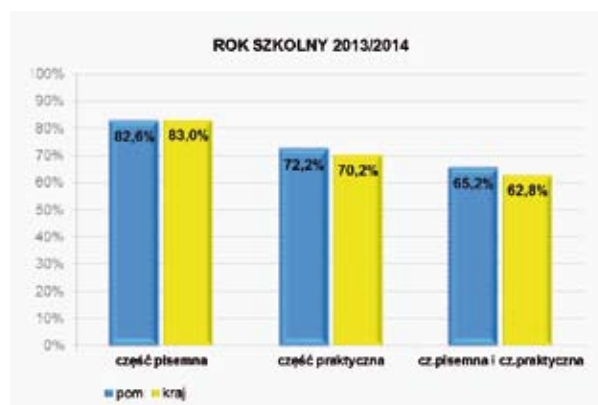
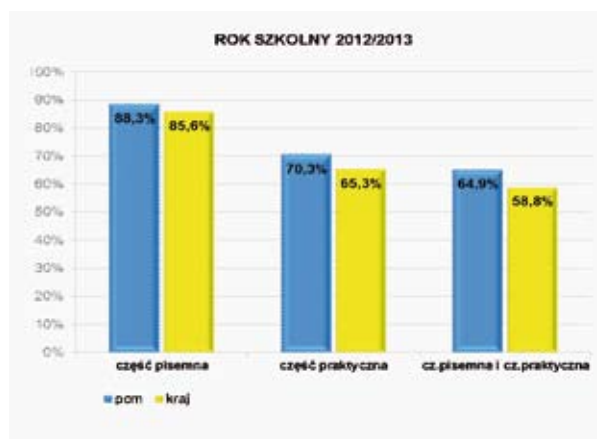
Jaki jest obraz województwa pomorskiego z perspektywy wyników egzaminów zewnętrznych w szkołach ponadgimnazjalnych? Chcąc odpowiedzieć na to pytanie, należy uwzględnić rezultaty dwóch głównych typów egzaminów: egzaminu zawodowego oraz egzaminu maturalnego. W tegorocznej edycji Forum szczególnie dużo uwagi poświęcono kształceniu zawodowemu, a zatem oddajmy mu pierwszeństwo i w tym artykule.

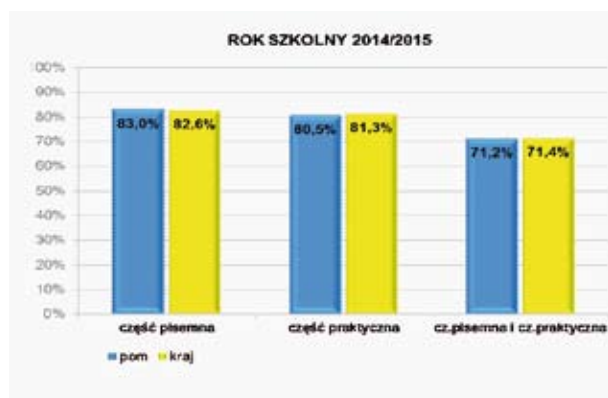
Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie

Temu zagadnieniu w całości poświęcone było wystąpienie Aleksandry Dąbrowskiej, kierownika Wydziału Egzaminów Zawodowych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku. Na podstawie wypowiedzi prelegentki można stwierdzić, że obraz kształcenia zawodowego w województwie pomorskim (w kontekście wyników egzaminów zewnętrznych) rysuje się w coraz jaśniejszych barwach. Poniżej zebrano główne wnioski przedstawione w omawianym wystąpieniu.

- Na przestrzeni 3 lat przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie zdawalność całego egzaminu wzrosła.
- Na wzrost zdawalności całego egzaminu ma wpływ zdawalność części praktycznej, która przejawia tendencję wzrostową. Natomiast zdawalność części pisemnej utrzymuje się na podobnym poziomie.
- Zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje najliczniej reprezentowane przez zdających w województwie pomorskim jest na ogół nieco wyższa niż w kraju, z wyjątkiem kwalifikacji z obszaru rolniczo-leśnego z ochroną środowiska i kwalifikacji T.11. z obszaru turystyczno-gastronomicznego.
- Rośnie zainteresowanie osób dorosłych potwierdzaniem kwalifikacji zdobytych poza systemem szkolnym (możliwość potwierdzania dodatkowych kwalifikacji, zwiększanie mobilności zawodowej).
- Z prowadzonych analiz wynika, że wzrasta liczba absolwentów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (KKZ), którzy przystępują do egzaminu

Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje z zawodu

Źródło: Aleksandra Dąbrowska, Wyniki egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

oraz zwiększa się liczba osób dorosłych przystępujących do egzaminu na zasadach egzaminu eksternistycznego.

- Analiza wyników egzaminacyjnych prowadzi do wniosku, że doświadczenie zawodowe zdających ma pozytywny wpływ na wyniki uzyskiwane w części praktycznej.
- Z diagnozy szkół pod kątem wyposażenia stanowisk egzaminacyjnych wynika, że stopniowo wzrasta liczba podmiotów, które nawiązują współpracę z pracodawcami przy tworzeniu stanowisk egzaminacyjnych.

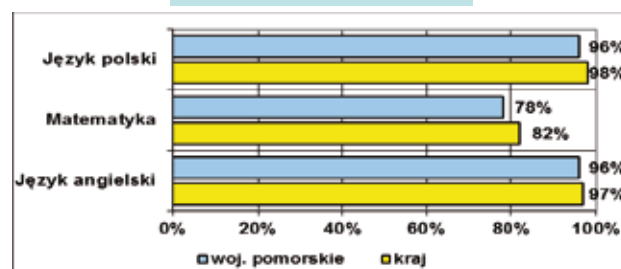
Egzamin maturalny

Wystąpienie Barbary Przychodzeń, kierownika Wydziału Badań i Analiz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku, poświęcone było wynikom egzaminów maturalnych w liceach i technikach naszego regionu. Wyłaniający się z niego wizerunek województwa pomorskiego jest raczej niejednorodny, z dającymi się jednak zauważyć wieloma pozytywnymi elementami.

Co prawda ogólny wskaźnik zdawalności egzaminu maturalnego w województwie pomorskim wśród absolwentów liceów ogólnokształcących jest o 3 punkty procentowe niższy od wskaźnika dla kraju, ale już w odniesieniu do techników sytuacja jest odwrotna – od roku 2012 stale utrzymuje się wyższy od krajowego wskaźnik zdawalności egzaminu maturalnego.

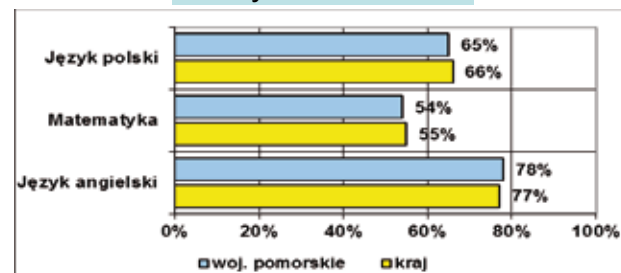
Absolwenci liceum

Zdawalność

W 2015 roku zdawalność jest niższa niż w kraju: z języka polskiego o 2 punkty procentowe, z matematyki o 4 punkty procentowe, a z języka angielskiego o 1 punkt procentowy.

Wyniki średnie

Wyniki średnie z języka polskiego i z matematyki są niższe niż w kraju o 1 punkt procentowy, a z języka angielskiego – wyższe niż w kraju o 1 punkt procentowy.

Źródło : Barbara Przychodzeń, Pomorska edukacja ponadgimnazjalna z perspektywy wyników egzaminów zewnętrznych. Wyniki egzaminu maturalnego w liceach ogólnokształcących i w technikach w latach 2012-2015, IV Forum Pomorskiej Edukacji, Gdańsk 2015

Zdawalność egzaminu maturalnego województwie pomorskim i w kraju w latach 2012-2015

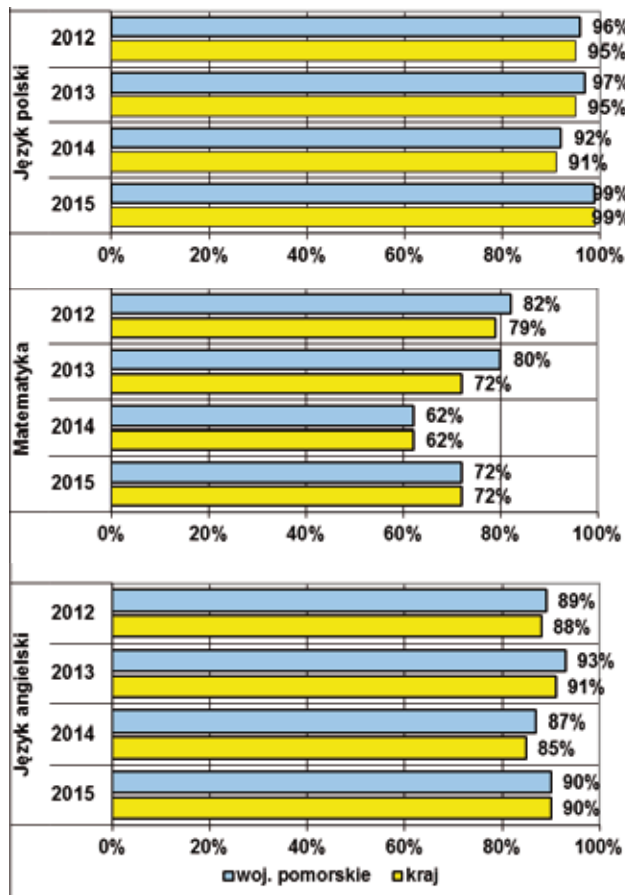
Rok egzaminu	Absolwenci liceum ogólnokształcącego			Absolwenci technikum		
	Woj. pomorskie	Kraj	Różnica (w punktach procentowych)	Woj. pomorskie	Kraj	Różnica (w punktach procentowych)
2012	89%	89%	0	72%	70%	+2
2013	89%	90%	-1	73%	71%	+2
2014	80%	80%	0	57%	54%	+3
2015	77%*	80%*	-3	66%	64%	+2

Źródło : Barbara Przychodzeń, Pomorska edukacja ponadgimnazjalna z perspektywy wyników egzaminów zewnętrznych. Wyniki egzaminu maturalnego w liceach ogólnokształcących i w technikach w latach 2012-2015, IV Forum Pomorskiej Edukacji, Gdańsk 2015

* Nowa formuła egzaminu

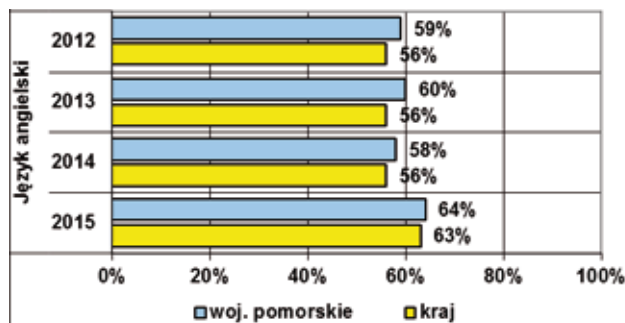
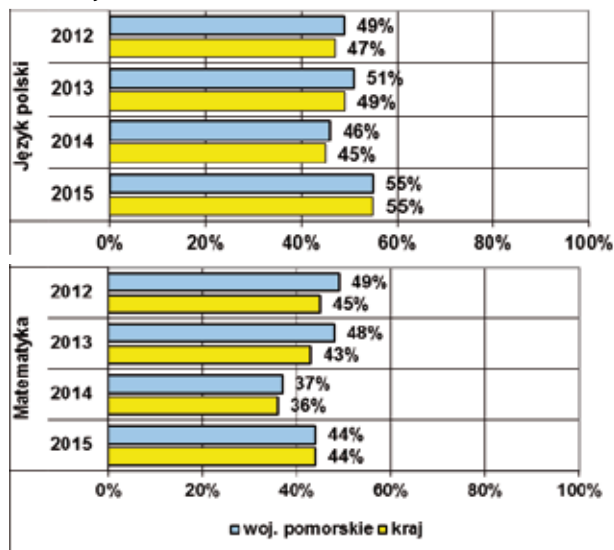
Zdawalność przedmiotów obowiązkowych egzaminu maturalnego w województwie pomorskim i w kraju w latach 2012-2015

Absolwenci technikum

W latach 2012-2014 zdawalność przedmiotów obowiązkowych jest wyższa niż w kraju, a w 2015 – porównywalna ze zdawalnością w kraju.

Wyniki średnie z przedmiotów obowiązkowych egzaminu maturalnego w województwie pomorskim i w kraju w latach 2012-2015

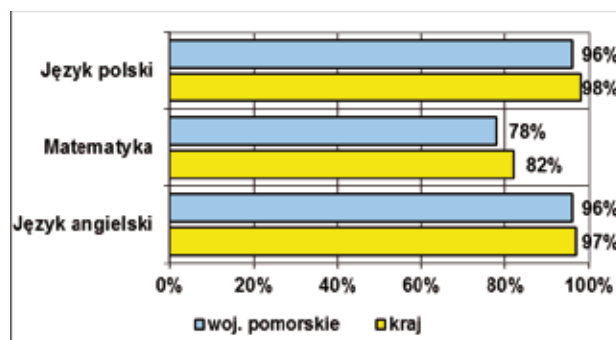
W latach 2012-2014 wyniki z przedmiotów obowiązkowych są wyższe niż w kraju od 1 do 5 punktów procentowych, a w 2015 – porównywalne z krajowymi.

Źródło : Barbara Przychodzeń, Pomorska edukacja ponadgimnazjalna z perspektywy wyników egzaminów zewnętrznych. Wyniki egzaminu maturalnego w liceach ogólnokształcących i w technikach w latach 2012-2015, IV Forum Pomorskiej Edukacji, Gdańsk 2015

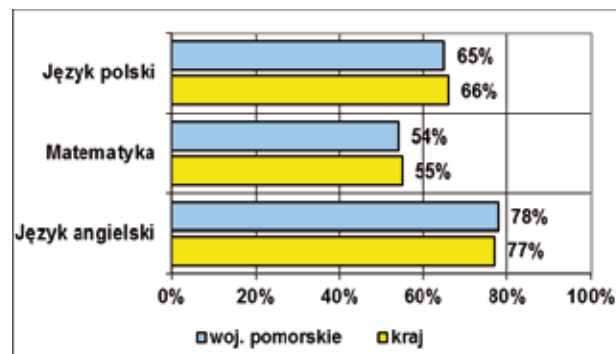
Warto przypomnieć zaprezentowane w tym wystąpieniu szczegółowe wyniki zdawalności i wyniki średnie z przedmiotów obowiązkowych na egzaminie maturalnym:

Zdawalność i wyniki średnie z przedmiotów obowiązkowych egzaminu maturalnego w województwie pomorskim i w kraju w 2015 roku

Zdawalność

Wyniki średnie

Źródło : Barbara Przychodzeń, Pomorska edukacja ponadgimnazjalna z perspektywy wyników egzaminów zewnętrznych. Wyniki egzaminu maturalnego w liceach ogólnokształcących i w technikach w latach 2012-2015, IV Forum Pomorskiej Edukacji, Gdańsk 2015

A zatem może zaryzykować stwierdzenie, że o ile wyniki egzaminów maturalnych z przedmiotów obowiązkowych byłyby najistotniejszym wskaźnikiem efektywności pomorskiego kształcenia, obraz naszego regionu należałoby widzieć raczej w jasnych barwach.

Barbara Poprzychoźień przypominała także, że w próbach oceny efektywności kształcenia mierzonego wynikami egzaminów zewnętrznych swoje istotne zastosowanie ma Edukacyjna Wartość Dodana.

Prelegentka zaprosiła uczestników Forum do korzystania z Serwisu Okręgowej Komisji egzaminacyjnej w Gdańsku, który stanowi bogatą bazę informacji dla nauczycieli i dyrektorów szkół:

Źródła informacji o wynikach egzaminacyjnych i przykłady ich wykorzystania:

www.oke.gda.pl

- arkusze egzaminacyjne ze schematami punktowania zadań, sprawozdania przedmiotowe z egzaminów (opracowanie katalogu umiejętności, które sprawiły uczniom najwięcej problemów, doskonalenie sposobu nauczania);
- wyniki znormalizowane z przedmiotów (porównanie odsetka uczniów o wynikach niskich, średnich i wysokich w szkole, w województwie i kraju);
- szczegółowe analizy, wieloletnie tendencje, dodatkowe zestawienia wyników (obserwowanie efektów podejmowanych działań na przestrzeni lat w szkole, i w regionach).

www.bip.oke.gda.pl

- wyniki szkół (pomoc rodzicom w wyborze szkoły).

www.ewd.edu.pl

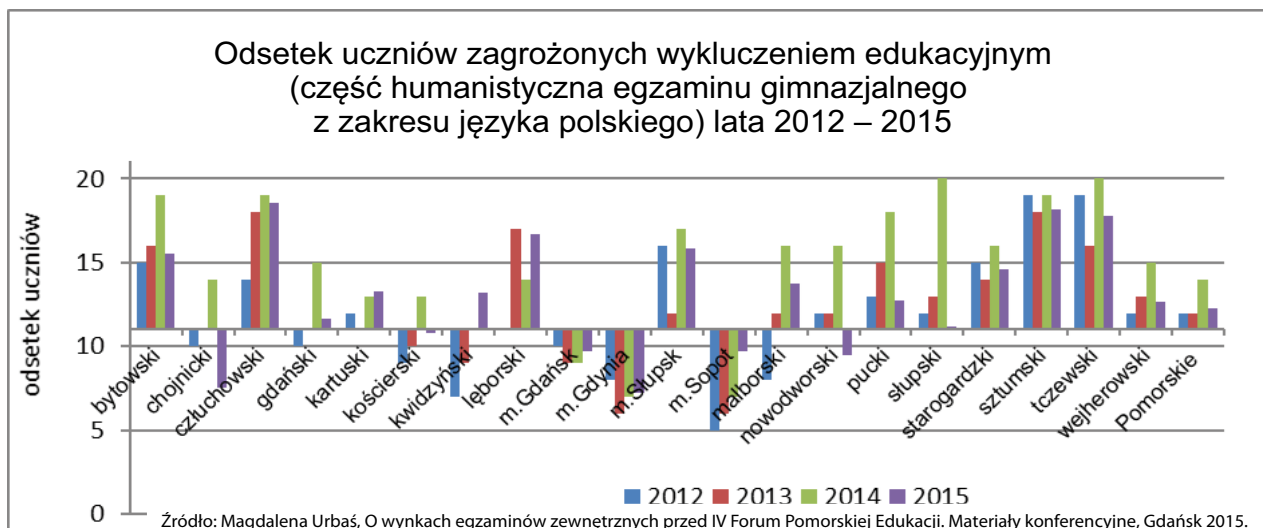
- trzyletnie wskaźniki EWD (sprawdzenie wkładu szkoły w wyniki egzaminacyjne, czyli efektywność nauczania w zakresie umiejętności sprawdzanych egzaminem zewnętrznym).

W kontekście różnych perspektyw patrzenia na efektywność kształcenia, na uwagę zasługuje także wizerunek uczniów obecnych klas I szkół ponadgimnazjalnych. Ich osiągnięcia i umiejętności, z którymi opuszczają pomorskie gimnazja już niebawem będą rzutować na wyniki egzaminów maturalnych w naszym regionie.

Zauważalnym problemem w województwie pomorskim jest niższy niż średni w kraju udział procentowy uczniów o najwyższych wynikach gimnazjalnych (8. i 9. stanin) oraz większy niż średni odsetek dla kraju udział uczniów o osiągnięciach na egzaminach gimnazjalnych w zakresie 1. i 2. stanina. Spośród pomorskich powiatów jedyne miasta Gdańsk, Gdynia i Sopot nie borykają się z tym problemem. Odsetek uczniów zagrożonych wykluczeniem edukacyjnym w latach 2012-2015 (GH-P, część humanistyczna egzaminu gimnazjalnego z zakresu języka polskiego) w pomorskich powiatach ilustruje poniższy wykres.

Te i inne zagadnienia dotyczące efektywności kształcenia w kontekście wyników egzaminów zewnętrznych zostały szerzej omówione w tekście „O egzaminach zewnętrznych przed IV Forum Pomorskiej Edukacji”, przekazanym uczestnikom Forum oraz udostępnionym wszystkim zainteresowanym na stronie internetowej www.cen.gda.pl/forum/publikacje. We wspomnianym opracowaniu m.in. szczegółowo omówiono osiągnięcia pomorskich gimnazjalistów (aktualnie uczniów klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych) oraz wskaźniki EWD pomorskich liceów i technik w poszczególnych powiatach. Zachęcam do lektury.

Źródło: Barbara Przychodzeń, Pomorska edukacja ponadgimnazjalna z perspektywy wyników egzaminów zewnętrznych. Wyniki egzaminu maturalnego w liceach ogólnokształcących i w technikach w latach 2012-2015, IV Forum Pomorskiej Edukacji, Gdańsk 2015

Nasze pasje

z Nikodemem Fibekiem – uczniem II klasy VIII Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku,
Maciejem Mislischem – uczniem III klasy Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wejherowie
oraz Julią Weber – studentką I roku Inżynierii Materiałowej Wydziału Mechanicznego
Politechniki Gdańskiej

rozmawia Joanna Aleksandrowicz, specjalista CEN ds. edukacji wczesnej

Joanna Aleksandrowicz: Jak to się stało, że odkrył Pan swoją pasję? I czy możemy powiedzieć, że fizyka to Pana pasja?

Fot. B. Kwaśniewska

Nikodem Fibek: Nie wiem czy mogę mówić, że to jest już pasja. Myślę, że na razie fizyka to raczej obszar moich zainteresowań. Po prostu byłem dobry w tym przedmiocie, więc stopniowo poznawałem trochę więcej fizyki i tak to się rozkręciło, ale czy to już jest pasja – nie wiem.

J.A.: Czy ktoś miał wpływ na to, że zainteresował się Pan fizyką?

N.F.: To, że jestem dobry w tej dziedzinie, to w znacznej mierze zasługa szkoły. Szkoła daje mi możliwość nauki pozalekcyjnej. Mój nauczyciel fizyki prowadzi sporo zajęć dodatkowych i poświęca mi dużo czasu. Ważny jest też chyba wpływ rodziny – gdybym nie miał ojca inżyniera, to też nie byłoby mi tak łatwo.

J.A.: Czy dostrzega Pan jakieś ograniczenia w szkole, które blokują rozwój zainteresowań uczniów?

N.F.: Może powiem na moim przykładzie. Bardzo często zdarza mi się, że na fizyce po prostu siedzę

i się nudzę, bo reszta klasy przerabia materiał wolniej niż ja. Mogę sobie wtedy rysować krzaczki w zeszytach, bo już to wszystko rozumiem...

J.A.: Czy można jakoś zmienić tę sytuację?

N.F.: Myślę, że dobrym sposobem byłby podział na grupy, tak jak w nauce języków obcych. Wprowadziłbym podział na grupy zaawansowania we wszystkich cięższych przedmiotach, takich jak fizyka albo polski w klasach humanistycznych.

J.A.: Czy jakieś instytucje zewnętrzne mogą wspierać uczniów w rozwijaniu ich zainteresowań i pasji?

N.F.: Ważne byłyby spotkania z pracodawcami w szkole, ponieważ nie wiemy, czego pracodawcy będą od nas oczekiwać i na czym będzie polegać w przyszłości nasza praca.

J.A.: A jakie ma Pan plany na przyszłość?

N.F.: Chcę zostać inżynierem, wybrać kierunek studiów związany z fizyką. Na razie startowałem w olimpiadzie fizycznej, ale jeszcze nie wiem, jak mi poszło. Biorę też udział w turnieju młodych fizyków, który polega na tym, że przygotowujemy kilka doświadczeń, a następnie prezentujemy je i objaśniamy, na czym polegają.

J.A.: Dziękuję za rozmowę.

■

Joanna Aleksandrowicz: Rozumiem, że energia odnawialna jest Pana pasją, czy tak?

Fot. B. Kwaśniewska

Maciej Mislisch: Po części tak, to jest już moja pasja. Chociaż jeszcze nie wiem, czy to będzie pasja na całe życie, bo ciągle szukam i różne rzeczy mnie interesują.

J.A.: Jak to się stało, że zainteresował się Pan tematem energii odnawialnej?

M.M.: Najpierw interesowałem się wyborem zawodu i szkoły ponadgimnazjalnej. Zdecydowa-

łem się na szkołę, która oferowała interesujący mnie kierunek, czyli technik elektryk, a przy tym miała dobre opinie i była blisko mojego miejsca zamieszka-

nia. Później mój nauczyciel pomógł mi przygotować się do prezentacji w ramach konkursu „Lubię fizykę”, organizowanego przez Uniwersytet Gdański. Miałem pomysł, a nauczyciel pomógł mi go zrealizować.

J.A.: Czy pomysł wystartowania w konkursie też był Pana inicjatywą?

M.M.: Nie, to mój nauczyciel powiedział, że jest możliwość uczestnictwa w konkursie. Postanowiłem wziąć w nim udział. Nie wiedziałem, że osiągnę taki sukces, bo wydawało mi się, że mój temat był banalny: „Energia elektryczna z warzyw i owoców”. O tym się słyszało w przedszkolu, ale nikt tego zagadnienia bardziej nie rozwinął, nie pokazał, jak to ma wyglądać, jak to zrobić.

J.A.: Co w szkole ogranicza rozwój zainteresowań i pasji uczniów?

M.M.: Ograniczeniem jest to, że musimy zajmować się tym, co nas nie interesuje. Trzeba uczyć się np. języka polskiego i czasami nie ma już czasu na inne dziedziny. Nie możemy realizować swojej pasji, bo trzeba uporać się ze wszystkimi przedmiotami, żeby zdać do następnej klasy.

J.A.: Jak szkoła może pomagać uczniom rozwijać ich zainteresowania?

M.M.: Najlepsze byłyby warsztaty, takie jak kiedyś, w których można uczyć się w praktyce. Niestety, nie ma ich. Szkoła dąży do tego, żeby takie warsztaty powstały, ponieważ praktyki uczniowskie są teraz bardzo zróżnicowane. Można kopać rowy

pod kable albo – tak jak mnie się udało – zajmować się naprawą maszyn, rozbieraniem ich na części, wymianą elementów. Praktyki powinny dawać takie możliwości wszystkim uczniom. Nauczyciele najlepiej wiedzą, co należy pokazać i przećwiczyć, ale do tego potrzebują odpowiedniego miejsca.

J.A.: A Pana plany na przyszłość?

M.M.: Chciałbym studiować energetykę, rozwijać się w tym kierunku. Interesuje mnie nie tylko energia odnawialna, ale też cały system energetyczny.

J.A.: Dziękuję za rozmowę. ■

Joanna Aleksandrowicz: Jeszcze przed maturą chciała Pani wybrać studia medyczne, ale po uczestnictwie w programie „Zdolni z Pomorza” pojawił się inny pomysł.

Fot. B. Kwaśniewska

Julia Weber: Do samego końca zastanawiałam się, czy wybrać medycynę, czy studia z przedmiotów ścisłych. Nawet maturę zdałam jeszcze z rozszerzonej biologii, ale po wszystkich projektach, obozach naukowych, warsztatach i konkursach zdecydowałam się na inżynierię materiałową na Politechnice Gdańskiej. Pomyślałam, że wykorzystam swoje zdolności

matematyczno-fizyczne i wybiorę taki kierunek, dzięki któremu będę mogła spełniać się zawodowo i zrobić coś pożytecznego dla ludzi. Dla mnie priorytetem było, żeby po skończeniu studiów i znalezieniu pracy zrobić coś, co będzie przydatne innym, stąd mój pierwotny pomysł studiowania medycyny.

J.A.: To bardzo dojrzałe podejście do życia.

J.W.: Odkąd skończyłam 10 lat, miałam świadomość, że chciałabym robić coś dobrego dla innych ludzi. To była moja motywacja podczas całego procesu edukacji. A motywacja jest bardzo ważna, ponieważ choćbyśmy mieli nie wiem jak zdolnego człowieka, to bez motywacji i bez pasji nie wykorzysta w pełni swoich zdolności. Pasja i lubienie tego, co się robi, są po prostu niezbędne.

J.A.: Czy uczelnia wspiera Pani pasję?

J.W.: Jestem bardzo zadowolona ze swojego wyboru, bo uczelnia rozwija moje umiejętności. Oczywiście, jeżeli chodzi o matematykę i fizykę, to przez uczestnictwo w projekcie „Zdolni z Pomorza” bardzo wyprzedziłam materiał względem swoich rówieśników. Na wykładach mam wszystko, co już umiem, ale jeżeli tylko wyrażam chęć dalszego rozwoju, to otrzymuję taką możliwość. Mam co robić i co nadrabiać z chemii, ponieważ nie miałam jej w szkole.

J.A.: Czy interesowała się Pani rynkiem pracy i zastanawiała, jak zaplanować swoją karierę?

J.W.: Moim marzeniem jest ukończenie drugiego stopnia studiów na Oxfordzie. Nie wiem, co z tego wyniknie, natomiast taki będzie mój cel. Jeżeli chodzi o plany zawodowe, to jest to bardzo szeroko pojęte robienie czegoś nowego z wykorzystaniem tego kierunku, na którym teraz jestem. Nie mam jeszcze rozeznania, gdzie mogłabym pracować. Mam plan na wykorzystanie wiedzy i umiejętności, ale nie mam planu na to, gdzie go zrealizuję. Myślę, że prędzej czy później jakiś pracodawca się zainteresuje – uczelnie są obserwowane i jeżeli ktoś robi coś wartościowego i prezentuje się, to zostanie zauważony.

J.A.: Dziękuję za rozmowę. ■

Rozwój potencjału uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych

z Przemysławem Rojewskim – nauczycielem fizyki w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wejherowie
oraz z Krzysztofem Rzeźniowieckim – pedagogiem szkolnym z V Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku
rozmawia Kamila Ochędzan, specjalista CEN
ds. informacji pedagogicznej i promocji

Kamila Ochędzan: Co nauczyciel może zaoferować uczniowi, który chce w szkole ponadgimnazjalnej realizować własne pomysły?

Przemysław Rojewski: Mogę odnieść się do tego z własnej perspektywy. Wszystko zależy od tego, o jaki projekt czy temat chodzi i co dokładnie uczeń chce zrobić. Jeżeli np. potrzebuje sprzętu i szkolnej pracowni do przeprowadzenia pomiarów, mogę mu je udostępnić. Służę też swoją pomocą w pokierowaniu działań, wspieram merytorycznie, konsultuję realizację uczniowskiego pomysłu. Gdyby potrzebna była pomoc specjalistów, poszukam kontaktów. Wiele zależy od dziedziny, z którą uczeń chce się zmierzyć.

Kamila Ochędzan: Jakiego wsparcia potrzebuje uczeń w szkole ponadgimnazjalnej, aby rozwijać swój potencjał?

Krzysztof Rzeźniowiecki: Na pewno musi trafić na osobę, która będzie dla niego autorytetem. Jeżeli na przykład uczeń pasjonuje się programowaniem, to potrzebuje nauczyciela, który chętnie, z własnej woli i dodatkowo, poza szkołą, zajmuje się programowaniem. Taki pedagog wie, jak to zainteresowanie przełożyć na praktykę życiową ucznia. Nauczyciel powinien zauważyć, że uczeń chce działać, rozwijać się w danym kierunku.

Z własnego doświadczenia (a uczę wiedzy o kulturze, wchodzi w to także plastyka): jeżeli widzę, że ktoś rysuje coś na marginesie zeszytu i wychodzi mu to świetnie, wtedy zachęcam ucznia, aby przyniósł do szkoły swoje prace. Organizujemy wystawę, proponuję mu uczestnictwo w konkursach artystycznych – młody człowiek ma wtedy poczucie, że ktoś się nim opiekuje, chce go wesprzeć.

K.O.: Jak szkoła może pomóc uczniowi w uświadamianiu mu jego mocnych stron?

P. R.: W systemie klasowo-lekcyjnym, w którym funkcjonujemy, przy klasach liczących po kilkadziesiąt uczniów i z ograniczoną liczbą godzin nauczanego przedmiotu, odkrycie potencjału młodego człowieka jest ogromnym problemem. Jednym ze sposobów może być proponowanie uczniom udziału w różnego rodzaju konkursach, organizowanych zarówno przez szkoły, jak i inne instytucje – między innymi w ten sposób można zauważyć osoby, które mają jakiś pomysł, chcą się angażować i rozwijać.

K.O.: Dziękuję za rozmowę.

K. O.: Jaka powinna być współczesna szkoła, aby wspierać rozwój uczniowskich pasji?

K. Rz.: Jak mówił jeden z uczestników debaty, szkoła jako instytucja powinna być mniej sformalizowana, za to nastawiona na empatię oraz intuicyjne relacje między uczniami i nauczycielami oraz pomiędzy samymi nauczycielami czy uczniami – wszyscy powinni aktywnie oraz świadomie uczestniczyć w tym procesie.

Chodzi o to, aby tworzyć przyjazną przestrzeń, w której czuć ducha pomocy, a nie sam literowy zapis zawarty w statutach czy regulaminach. Duch prawa szkolnego powinien przeważać nad jego literą. Warto też, aby sami uczniowie próbowali oddolnie zmieniać szkołę, zachowując jednak szacunek wobec ludzi, którzy chcą im pomagać.

K.O.: Dziękuję za rozmowę.

■

Tutoring rówieśniczy w praktyce szkolnej, czyli stara metoda w nowej odsłonie

Aldona Płaska,
dyrektor Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Słupsku

Tutoring rówieśniczy to jedna z form wspierania uczniów w rozwoju, która może wpływać nie tylko na zdobywanie wiedzy, ale również na kształtowanie kompetencji kluczowych związanych z emocjonalnym i społecznym funkcjonowaniem wychowanków. Jest znaną metodą uczenia się od siebie nawzajem, którą ludzie stosują spontanicznie; dziś w szkolnej rzeczywistości niezbyt chętnie wykorzystywaną ze względu na zmiany społeczno-kulturowe i demograficzne.

W roku szkolnym 2011/2012 za zgodą MEN w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Noblistów Polskich w Słupsku przeprowadzono eksperyment pedagogiczny pn. „Zasadność tutoringów rówieśniczych w niwelowaniu niedoborów edukacyjnych uczniów”. W założeniu eksperymentu wpisano zależność między nową formą pracy z uczniem osiągającym niskie wyniki w nauce z matematyki lub fizyki a wyższymi efektami nauczania. Merytorycznej opieki nad prowadzoną działalnością eksperymentalną podjęła się Akademia Pomorska w Słupsku w osobach Lucyny Preus-Kuchty oraz Joanny Król-Mazurkiewicz, która wraz z nauczycielem ZSP nr 1, Mariuszem Mazurkiewiczem, była pomysłodawcą tego przedsięwzięcia. Na wstępie przewidziano, że udział w eksperymencie pedagogicznym weźmie 26 uczniów, ale z biegiem czasu liczba uczestników zwiększyła się w związku z rosnącymi potrzebami młodzieży.

Projekt zakładał wdrożenie modelu Edukacyjnego Tutoringu Rówieśniczego (ETR), który powstał wskutek analizy i przekształceń treści traktujących o tutoringach opiekuńczym, coachingu i mentoringu. Celem wprowadzenia ETR było niwelowanie niedoborów edukacyjnych uczniów, osiągających mierne i mniej niż mierne wyniki w nauce, a tym samym – zminimalizowanie niepowodzeń szkolnych. Zgodnie z ideą tutoringów założono, że uczniowie biorący udział w projekcie to: tutorzy – uczniowie, którzy osiągają wysokie wyniki w wybranym przedmiocie oraz przejawiają predyspozycje do współpracy z rówieśnikami, a także nowicjusze – uczniowie osiągający niskie wyniki kształcenia w tym samym przedmiocie. Czyli tutorem jest uczeń, który edukuje, a nowicjuszem – uczeń edukowany. Nauczyciel,

wybierany przez tutora, pełni funkcję eksperta merytorycznego, wspiera organizacyjnie i czuwa nad maksymalizacją zysków rówieśniczej interakcji. Podstawą funkcjonowania tej formy współpracy jest dobrowolność uczestnictwa uczniów w spotkaniach, ponieważ daje im to możliwość decydowania o sobie oraz wzięcia odpowiedzialności za własny rozwój. Przed przystąpieniem do tutoriali uczeń w roli tutora wraz z uczniem-nowicjuszem omawiają mocne i słabe strony jego funkcjonowania w szkole, w tym braki i niedociągnięcia z dziedzin nauki szkolnej. Ustalenia te są podstawą przyjęcia wspólnego planu pracy i harmonogramu spotkań. Zamysł, aby tutorami byli nie dorośli nauczyciele, lecz uczniowie, wiązał się z zapewnieniem uczestnikom eksperymentu wspólnego kodu znaczeniowego, który nie powinien powodować typowych ograniczeń w komunikacji nauczyciela i ucznia, wynikających z różnicy wieku oraz doświadczeń, a także sposobu przeżywania świata. Młodzi ludzie, współpracując ze sobą nad wspólnie wyznaczonym celem, lepiej się rozumieją, a także lepiej wiedzą, czego nie rozumieją. Uczniowie podwyższyli swoje wyniki z matematyki, jak również z innych przedmiotów, a także chwalili metodę tutoringów rówieśniczych jako zorganizowaną formę pomocy koleżeńskiej, która uczy samooceny, myślenia perspektywicznego i planowania. Wzrost zainteresowania młodzieży tą formą wsparcia rozwoju osobistego spowodował przedłużenie realizacji eksperymentu o kolejny rok szkolny. Popularność tej metody wśród uczniów naszej szkoły wiąże się także z zainteresowaniem eksperymentem w środowiskach naukowym i medialnym. Wzrasta bowiem motywacja młodzieży do osiągania celów edukacyjnych, jeśli mają poczucie, że biorą udział w czymś

ważnym. Skuteczne zarządzanie sukcesami uczniów, motywacja i pochwały od kadry pedagogicznej mogą wzmacniać samoocenę, poczucie wartości obu stron tutoringu rówieśniczego, a tym samym – przekładać się na efekty kształcenia.

Te pozytywne doświadczenia z wykorzystywania w praktyce szkolnej tutoringu rówieśniczego stały się inspiracją do opracowania i realizacji w bieżącym roku szkolnym innowacji pedagogicznej pn. *Akademia Młodego Inżyniera*, opartej na opisanych powyżej działaniach. Innowacja polega na przeprowadzeniu cyklu zajęć warsztatowych z zakresu robotyki i elektroniki metodą EduRoboLab przy zastosowaniu edukacyjnego tutoringu rówieśniczego. Dwudziestu uczniów-tutorów, przygotowujących się do wy-

konywania zawodów: technik informatyk, technik elektronik czy technik elektryk, kształcą i jednocześnie sprawdzają swoje kompetencje zawodowe oraz społeczne, ucząc swoich kolegów ze szkoły podstawowej i gimnazjum rozwiązywania problemów z zakresu elektrotechniki i robotyki. Taka forma współpracy przynosi każdej ze stron różnorodne korzyści, z których najistotniejsze to: budowanie pozytywnych relacji opartych na zaufaniu i wzajemnym szacunku, zwiększenie poziomu empatii poznawczej oraz emocjonalnej, a także zwiększenie szans na rynku pracy poprzez rozwijanie kompetencji zawodowych i umiejętności współpracy.

■

Współpraca szkół i przedsiębiorców

z Józefem Balickim – projekt managerem Private Equity Task Managment Sp. z o. o. oraz z Jarosławem Filipczakiem – wiceprezesem zarządu Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza w Gdańsku i właścicielem Biura Kompleksowej Obsługi Firm J&J s.c., rozmawia Kamila Ochędzan, specjalista CEN ds. informacji pedagogicznej i promocji

Kamila Ochędzan: Jak biznes może wesprzeć szkoły ponadgimnazjalne w przygotowaniu uczniów do wejścia na rynek pracy?

Józef Balicki: Uważam, że należy ożywić biznes do intensywniejszego podejmowania działań w tym kierunku. Środowisko, które myśli na co dzień, jak zarabiać pieniądze, musi zacząć dostrzegać wartość w tym, że istnieje potrzeba świeżego spojrzenia, tworzenia nowych pomysłów. Samo naśladowanie rozwiązań zachodnich, działanie na licencji – nie wystarcza. Wiele dobrych pomysłów rodzi się wśród młodych ludzi. Ktoś powinien dać bodziec dla środowiska biznesu, aby to ono chciało – jako doświadczona grupa społeczna – wejść do szkoły, stworzyć na przykład wspólne programy pomocy dla młodych ludzi. Człowiek żyje w terrorze edukacji minimum przez 12 lat, a kiedy kończy szkołę – czuje się zagubiony. Bardzo ważne jest, aby zarówno ze strony środowiska biznesowego, jak i edukacyjnego pracować razem nad stworzeniem płaszczyzny do współdziałania.

Każdy chce w życiu osiągnąć jakiś sukces komercyjny. Jak zostało zauważone podczas Forum, polskie szkoły to często dużo teorii i przestarzałe metody nauczania. Bardzo ważne jest, aby kadra pedagogiczna mogła wyłapywać unikalne talenty. Trzeba stwarzać warunki, aby w realiach szkoły takie osoby nie były zrównywane do większości. Reguła Pareta mówi o relacji 80/20, a my jesteśmy ściągani do tych 80%, bo po co się wychylać, po co robić coś nowego? Rolą środowiska edukacyjnego jest to, aby wyzwalać w uczniach potencjał i talenty. Dlatego właśnie biznes jako praktyka oraz edukacja jako teoria muszą ze sobą współpracować. Taka współpraca funkcjonuje na Zachodzie. Oczywiście istnieją przedsiębiorcy, którzy wykorzystują praktykantów czy stażystów jako tanią siłę roboczą, ale to nie reguła. Ze swojego doświadczenia wiem, że takie formy nauki zawodu i poznawania środowiska pracy mogą przynosić wiele korzyści. Pozwalają inaczej spojrzeć na własne umiejętności i wiedzę, mogą być dobrym startem w dorosłość. Polskie środowisko pracodawców należy silnie aktywizować do współpracy na rzecz

edukacji. Warto uświadamiać kadre zarządzającą, że młodzież to przecież przyszłość ich firm.

K.O.: Kto może wspomóc budowanie porozumienia pomiędzy szkołami i pracodawcami?

J.B.: Mamy na naszym rynku dużo pieniędzy do za-inwestowania w innowacyjne pomysły i nowe technologie, a tych projektów jest tak naprawdę bardzo mało. Żyję z takich projektów i z własnego doświadczenia wiem, że aby coś osiągnąć, należy realizować kilka przedsięwzięć jednocześnie. I tu pojawia się zasadniczy problem: wielu młodych, pomysłowych i zdolnych ludzi ucieka za granicę, szuka pomocy poza krajem.

Kto mógłby pomóc? Ważna w tej kwestii jest rola urzędników, którzy powinni mniej wskaźnikować, a bardziej patrzeć na rezultaty. Jak wspomniałem w prelekcji, wiele dobrodziejstw, które nas otaczają, powstało jako wypadki przy pracy. Wiele programów pomocowych jest nastawionych na prymitywne odhaczanie na liście zadań osiągania kolejnych wskaźników. Zmiany gospodarcze powodują, że nie jesteśmy w stanie zrealizować pewnych wskaźników, a rewolucja technologiczna sprawia, że pomysły sprzed kilku lat są już nieaktualne. Motywujemy ludzi, którzy zrobili coś ciekawego, także pomimo nieosiągnięcia ustalonych wcześniej wskaźników. Statystyki wskazują, że w przypadku ludzi, którzy odnieśli sukces i stworzyli duże firmy, wcale nie pierwszy pomysł okazał się przynoszącym najlepsze efekty. Urzędy, które dysponują środkami unijnymi, powinny głęboko się zastanowić, jak najlepiej te pieniądze wykorzystać.

K. O.: Jaka szkoła ponadgimnazjalna mogłaby wesprzeć rozwój pasji ucznia?

J.B.: Szkołę porównałbym do rzemiosła. Przez wiele lat siłą Polski było to, że mieliśmy wspaniałych rzemieślników. Pogoń za pieniądzem spowodowała, że dobrych rzemieślników jest mało. Natomiast błędy administracyjne przyczyniły się do tego, że brakuje szkół, które kształcą solidnych rzemieślników. Pasja to także sztuka, czyli rzemiosło. W bardziej dosłownym sensie: nacisk na przewagę ogólnokształcącej edukacji młodych ludzi po gimnazjum nie spraw-

dził się. Błędem była likwidacja szkół zawodowych i specjalności czy rezygnowanie z kształcenia dającego konkretne umiejętności, które mogą przydać się na każdym etapie życia zawodowego. Harrison Ford, zanim stał się gwiazdą, był cieślą. Znam wiele osób, które np. po utracie pracy, dzięki konkretnym kwalifikacjom zawodowym i dzięki temu, że mieli umiejętności rzemieślnicze oraz solidne i fachowe podejście do pracy, mogli odnaleźć się w nowych sytuacjach, z których także rodziły się nowe firmy.

K. O.: Jak biznes może pomóc szkołom ponadgimnazjalnym w przygotowaniu ucznia do wejścia na rynek pracy?

Jarosław Filipczak: Przede wszystkim poprzez staże i praktyki w zakładach pracy. Pracodawcy mogą poznać uczniów właśnie na stażach czy praktykach, mają wówczas możliwość oceny zaangażowania, chęci do pracy, a czasem – pasji młodych ludzi. Mając taką możliwość, jesteśmy w stanie zaoferować kolejne formy doskonalenia się, a najzdolniejszym i najlepszym – złożyć oferty pracy.

Szkoły patronackie są także bardzo dobrą formą współpracy. Nie jest to jeszcze powszechne rozwiązanie, ale myślę, że jego upowszechnienie to niedaleka przyszłość. Rynek pracy staje się powoli rynkiem pracownika. Jeśli jest to na przykład branża IT, to pracodawcy coraz częściej wchodzi do szkół, aby pozyskać najzdolniejszych.

Wskazana byłaby też dobra współpraca z nauczycielami przedmiotów zawodowych. Z pewnością pedagodzy powinni mieć dostęp do tzw. szybkiej ścieżki do zakładu pracy – chodzi o to, aby mogli poznawać nowe trendy i technologie, aby mieli okazję zweryfikować, czego potrzebuje rynek. Nauczyciele – w ramach aktualizowania wiedzy – także powinni odbywać staże u przedsiębiorców, niezależnie od tego, czy są one finansowane, czy też nie, ponieważ z założenia powinno to wynikać z ich zawodu, zainteresowania czy pasji. Pamiętajmy nie tylko o uczniach z pasją, ale także o nauczycielach z pasją. Ważna w tym kontekście jest także zmiana podejścia do przekazywania wiedzy w praktyce, zmodyfikowanie metod nauczania w szkolnictwie zawodowym.

W naszym systemie edukacyjnym nie ma szkół, które powiedzą uczniowi: „Realizuj pasję.” Dobry piekarz, kucharz czy też ktoś, kto z pasją potrafi opowiadać i uczyć historii, a nie oczekiwać wykonywania dat – to właśnie dobry rzemieślnik. To osoba, która z pasją i profesjonalizmem potrafi przekazać wiedzę, nauczyć dobrego fachu.

K.O.: Dziękuję za rozmowę. ■

K. O.: Jaka powinna być szkoła, która pozwala uczniowi na realizację jego pomysłów?

J. F.: Szkoła otwarta, która oferuje szeroki wachlarz zajęć. Ważne jest także nauczanie przedmiotów ścisłych. Tym, co w tej kwestii boli mnie, jest to, że nie łączy się w sposób praktyczny matematyki z informatyką. Dlaczego nie można uczyć na matematyce rozwiązywania zadań przy pomocy Excela? Firmy tak naprawdę potrzebują właśnie takich umiejętności. Wykonując obliczenia czy analizy, używa się w biznesie arkusza kalkulacyjnego, to podstawa. Można także unowocześniać lekcję języka polskiego i uczyć formułowania treści przy pomocy chociażby Worda. Mówię o tym, ponieważ często umiejętności absolwentów w tym obszarze nie są zadowalające. Podobnie, jeśli chodzi o kompetencje w zakresie prezentacji – młodzi ludzie nie potrafią przygotować przekonującej prezentacji na swój temat, opowiedzieć, co potrafią i jakie mają pasje. Wystąpienia publiczne oraz umiejętność autoprezentacji powinny być istotnym elementem nauczania w szkołach.

K. O. : Kogo widzi Pan w roli pośrednika pomiędzy biznesem i edukacją?

J. F.: To zadanie dla samorządów na szczeblu gmin i powiatów. Ci, którzy finansują i zarządzają edukacją, dają dyrektorom środki oraz możliwości technologiczne, powinni być inspiratorami zachęcającymi jedną i drugą stronę do współdziałania. Od dobrej współpracy biznesu i edukacji w dużej mierze zależy rozwój gospodarczy regionu.

K.O.: Dziękuję za rozmowę. ■

Współpraca – innowacje – projekty

Kamila Ochędzan,
specjalista CEN ds. informacji pedagogicznej i promocji

25 listopada br. w gmachu głównym Politechniki Gdańskiej szkoły i placówki oświatowe, a także pracodawcy, instytucje i organizacje pozarządowe Pomorza mogli zaprezentować szerokiej publiczności IV Forum Pomorskiej Edukacji wyjątkowe i wyróżniające się działania na rzecz rozwoju edukacji w liceach, technikach i zasadniczych szkołach zawodowych. Okazją do tego była towarzysząca Forum sesja plakatowa pt. „Współpraca - innowacje – projekty”, stanowiąca uzupełnienie głównej tematyki debaty oraz możliwość zaprezentowania w syntetycznej i twórczej formie plakatu wybranych przykładów dobrych praktyk w obszarze edukacji ponadgimnazjalnej.

Autorzy prac (wym. 100x70 cm) zaprezentowali: nowe programy nauczania, sukcesy uczniów, możliwości rozwoju zainteresowań i aktywnego pogłębiania wiedzy w szkole oraz poza nią, różnorodne metody i narzędzia jako innowacje wspomagające szkołę, a także krajowe i międzynarodowe projekty edukacyjne oraz efekty współpracy szkół, pracodawców, organizacji i instytucji. Poza interesującymi koncepcjami nadesłanych prac, potraktowanie zaproponowanej formy wyrazu, jaką był poster, uwidoczniło zarówno osobiste, manualne zaangażowanie tych, którzy sami rysowali, malowali czy

wyklejali kompozycje, jak i świadome zastosowanie warsztatu graficznego oraz poligraficznego wykonawców prac drukowanych; we wszystkich przypadkach – przy zrozumieniu znaczenia nośnika komunikatu. Dobre praktyki prezentowane podczas sesji plakatowej być może staną się inspiracją do podejmowania nowych działań na rzecz budowania nowoczesnej i otwartej szkoły ponadgimnazjalnej w naszym regionie.

Poniżej i na kolejnych stronach przedstawiamy uczestników sesji plakatowej oraz krótkie opisy zaprezentowanych przez nich przedsięwzięć.

BIZNES, ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, INSTYTUCJE

Centrum Hewelianum

ul. Gradowa 6, 80-802 Gdańsk

W Centrum Hewelianum uczniowie liceów, techników i zasadniczych szkół zawodowych wraz z nauczycielami uczestniczą w interaktywnych i multimedialnych wystawach, gdzie w laboratoriach i przy zastosowaniu eksperymentu biorą udział w zajęciach edukacyjnych, które popularyzują naukę. Szkoły ponadgimnazjalne mają do wyboru dedykowane warsztaty z zakresu fizyki: „Ruch pod lupą z laboratoryjną precyzją” lub „W krainie ciekłego mrozu” oraz żywe lekcje astronomii „Widmo – tęcza informacji”.

Departament Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego

ul. Długi Targ 7/1 i 8/10, 80-828 Gdańsk

Ogłoszenie przez Samorząd Województwa Pomorskiego roku 2015 Rokiem Matematyki na Pomorzu skłoniło wiele szkół ponadgimnazjalnych do udziału w konkursach, turniejach, wykładach i innych zajęciach, ale przede wszystkim zachęciło je do aktywnego uczestnictwa w obchodach poprzez organizowanie własnych przedsięwzięć, szeroko popularyzujących matematykę. Oprócz koordynacji tegorocz-

Dobre praktyki:

- Stypendia dla najlepszych
- Oferty pracy dla absolwentów
- Klasy patronackie
- Konkursy zawodowe
- Staże dla nauczycieli
- Doposażenie pracowni
- Praktyki i staże dla uczniów
- Wizyty w zakładach dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
- Wprowadzanie nowych zawodów do szkół
- Możliwość podjęcia studiów na koszt firmy

nej inicjatywy, Departament od lat realizuje edukacyjne projekty systemowe kierowane m.in. do szkół ponadgimnazjalnych, jak np. „Zdolni z Pomorza” czy „Pomorskie – dobry kurs na edukację”.

Wojewódzki Urząd Pracy

ul. Podwałe Przedmiejskie 30, 80-824 Gdańsk
Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku zrealizował projekt „Pomorski Barometr Zawodowy” w odpowiedzi na potrzebę, jaką było wypełnienie luki informacyjnej, która utrudniała rozpoznanie zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności w województwie pomorskim. WUP wdrożył projekt badawczy, którego głównym celem było zdiagnozowanie zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na regionalnym rynku pracy oraz określenie możliwych kierunków działań na rzecz zaspokojenia ww. potrzeb. Wnioski płynące z diagnozy mogą posłużyć między innymi szkołom ponadgimnazjalnym do wytyczania ich ścieżek rozwoju.

Fundacja Edukacyjne Centrum Doskonalenia

ul. Trzy Lipy 3, 80-172 Gdańsk
Fundacja współpracuje ze szkołami ponadgimnazjalnymi w ramach doskonalenia uczniów i instruktorów oraz dba o wyposażanie laboratoriów dla zawodów technik elektroniki i technik mechatroniki.

ZAJĘCIA DLA SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH - WYZWANIE GOLDBERGA

Podczas zajęć uczniowie poznają świat dwóch dziedzin fizyki – elektryczności i magnetyzmu. Samodzielne konstruowanie doświadczeń z tak prostych przedmiotów jak miedziany drut czy bateria, nie tylko uzupełnia wiedzę zdobytą w szkole, ale również pokazuje, jak blisko fizyka związana jest z codziennym życiem.

Poruszone zostaną zagadnienia takie, jak rozkład sił pola magnetycznego czy to, jak reaguje magnes w pobliżu przewodnika prądu elektrycznego.

CENTRUM NAUKI EXPERIMENT W GDYNIE
AL. ZWYCIĘSTWA 96/98, 81-451 GDYNIA
Kontakt: 58 686 31 67 / biuletyn@centrum-nauki.gdynia.pl

nik. Realizuje również projekty na rzecz szkolnictwa zawodowego, np. „Szkoła + Biznes – współpraca na rzecz rozwoju kadr ICT w woj. pomorskim”. Prowodzi bezpłatne narzędzie praktykowo.pl, umożliwiając dostęp do praktyk i staży w firmach ICT.

Centrum Nauki Experiment

al. Zwycięstwa 96/98, 81-451 Gdynia
Dedykowane dla szkół pokazy, eksperymenty i warsztaty Centrum, realizowane z wykorzystaniem interaktywnych wystaw, mają na celu dopełnienie programu nauczania, popularyzację nauki i nowoczesnych technologii oraz ukazanie ich znaczenia w życiu codziennym. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych mogą uczestniczyć m.in. w zajęciach pt. „Wyzwanie Goldberga”, zgłębiających tajniki fizyki. Uczestnicy poznają świat elektryczności i magnetyzmu przy zastosowaniu konwencji gry, mając możliwość przeprowadzania eksperymentów i wykonywania działań konstruktorskich.

FutureEd

al. Zwycięstwa 96/98, 81-451 Gdynia
Firma prowadzi i rozwija platformę edukacyjną nuda.pl, która oferuje uczniom oraz nauczycielom dostęp do zadań i prac domowych online. Serwis rozwija się o nowe zasoby – dla kolejnych przedmiotów

i etapów edukacyjnych. Nauczyciele mogą korzystać z gotowych zadań lub dodawać własne materiały, indywidualizować prace domowe oraz diagnozować potrzeby każdego ucznia. Uczeń ma możliwość utrwalania wiedzy zdobywanej na lekcjach oraz rozwijania swoich zainteresowań.

Mentorzy Rozwoju Niepubliczny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli

ul. Portowa 6 lok. 1, 81-350 Gdynia

Mentorzy Rozwoju promują prowadzenie tutoringu w szkołach – spersonalizowanej formy pracy z uczniem, która pozwala na realizację wymagań w zakresie indywidualizacji w dydaktyce i wychowaniu oraz wykorzystuje mechanizmy pracy mózgu na rzecz bardziej efektywnego rozwoju ucznia. W efekcie prowadzonych działań nauczyciel-tutor jest przygotowany do rozwijania wewnętrznej motywacji do samouczenia się ucznia.

Fundacja Przedsiębiorczość Innowacje Kreatywność

ul. Łąkowa 31/5, 84-240 Reda

Fundacja wspólnie z Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych w Redzie, Liceum Akademickim i Technikum Informatycznym w Pucku oraz Autorskim Liceum w Gdyni i XXIV Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku realizuje projekty edukacyjne: „Gramy o przedsiębiorczość – ekonomiczna gra planszowa” i „Wyszehradzki portal dla kreatywnych CREO”. Fundacja prowadzi także punkt informacji młodzieżowej EURODESK oraz organizuje spotkania służące rozwojowi kompetencji informacyjnych w ramach Tygodnia Kodowania i Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości. Fundacja, wspólnie z ZSP w Redzie i szkołami w Pucku, aplikuje o środki finansowe w programie ERASMUS+.

Miejski Dom Kultury w Redzie

ul. Łąkowa 59 A, 84-240 Reda

Miejski Dom Kultury współpracuje z Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych w Redzie. Uczniowie szkoły mogą uczestniczyć w MDK w warsztatach sitodruku, co pozwala rozwijać im kompetencje niezbędne w wykonywaniu zawodu grafika i specjalisty ds. reklamy. Dzięki udostępnieniu sali MDK, w listopadzie 2015 r. uczniowie mogli przeprowadzić debaty obywatelskie oraz konkursy (np. Dzień Papieski). W ramach współpracy, 11 listopada br. zorganizowano Paradę Patriotyczną oraz galę, podczas której uczniowie zaprezentowali swoje umiejętności mieszkańcom miasta.

Słupski Inkubator Technologiczny

ul. Portowa 13 B, 76-200 Słupsk

Inkubator zapewnia początkującym przedsiębior-

com pomoc w uruchomieniu i prowadzeniu firmy oferującej produkt lub usługę powstałą w wyniku wdrożenia nowej technologii. Potencjalnymi beneficjentami SIT są także absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, dlatego istotnym elementem oferty Inkubatora są działania na rzecz edukacji. SIT dociera do szerokiego grona absolwentów szkół, którzy mają pomysł na biznes, a także wspiera zawieranie porozumień pomiędzy firmami działających w Inkubatorze a szkołami kształcącymi potencjalnych pracowników na ten rynek. Kolejną inicjatywą SIT jest program „Bałtyckie Centrum Czystej Energii”. Jednym z głównych obszarów działalności Centrum jest edukacja – informowanie, promowanie i przekazywanie wiedzy na temat racjonalnego gospodarowania energią. Odbiorcami inicjatyw SIT są dzieci, młodzież oraz przedsiębiorcy.

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna

ul. Władysława IV nr 9, 81-703 Sopot

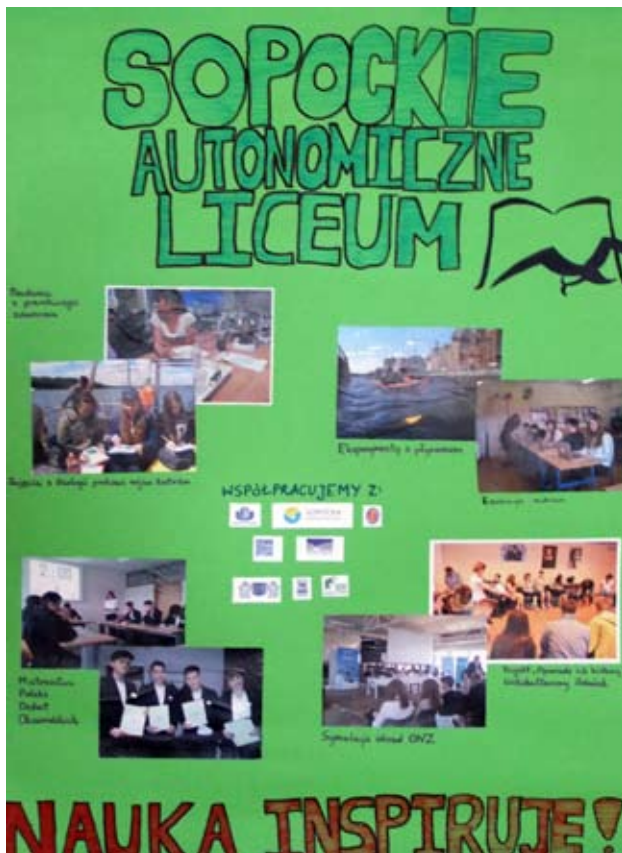
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna systematycznie buduje platformę porozumienia między biznesem a edukacją, zachęcając firmy do włączania się w kształcenie zawodowe przyszłych pracowników, tak by dopasować kompetencje młodych ludzi do wymagań rynku pracy. Działalność w zakresie szkolnictwa zawodowego koncentruje się – poza poszerzaniem pola współpracy szkół, przedsiębiorców i instytucji otoczenia biznesu – na przygotowaniu i realizacji projektów z funduszy UE. Podejmowane przedsięwzięcia służą integracji szkół z pracodawcami (strefy dobrych inwestycji) i koordynacji Strefowego Klastra Edukacyjnego. Promocja rozwoju odbywa się poprzez umożliwienie zainteresowanym podmiotom korzystania z konsultacji oraz nawiązywania kontaktów. Ponadto organizowane są konkursy (np. „Wykształcenie pod zatrudnienie”), konferencje („Zawodowcy na start” czy „Stawiamy na szkolnictwo zawodowe”) oraz szkolenia.

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

Zespół Szkół w Chojnicach

ul. Nowe Miasto 4-6, 89-600 Chojnice

Szkoła aktywnie działa w środowisku lokalnym – m.in. organizuje Piknik Samorządowca, a uczniowie działają w Młodzieżowej Radzie Miasta Chojnice. Technikum wchodzące w skład Zespołu Szkół otrzymało certyfikat w ogólnopolskim programie Wiarygodna Firma w kategorii szkoła. Potwierdza on dobry poziom edukacyjny i wychowawczy oraz jest gwarancją bezpieczeństwa uczniów. Liceum Ogólnokształcące z ZS w Chojnicach zajęło IV miejsce w Polsce, a I w województwie w IV Rankingu Olimpijskim COPTIOSH w roku 2014. Ranking jest

zestawieniem wyników szkół ponadgimnazjalnych w społeczno-prawnych olimpiadach przedmiotowych, tematycznych i interdyscyplinarnych organizowanych w Polsce. Szkoła współpracuje z Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowym oraz Szkolnym Ośrodkiem Kariery „KREATOR”, które organizują dla młodzieży debaty tematyczne oraz spotkania z przedsiębiorcami. Uczniowie Liceum osiągnęli sukces w międzynarodowym konkursie kreatywnego myślenia „Odyseja umysłu” – uczestniczyli w finale konkursu w USA.

Zespół Szkół Technicznych im. Józefa Szymczaka w Człuchowie

ul. Koszalińska 2, 77-300 Człuchów

Szkoła w bieżącym roku szkolnym wzmacnia współpracę z biznesem. ZST realizuje projekt „Pracodawca moim mentorem”, który umożliwia uczniom udział w warsztatach organizowanych w rozwijających się firmach powiatu (np. Prime Food) oraz wycieczkach do przedsiębiorstw. Uczniowie regularnie odbywają praktyki w lokalnych zakładach pracy i wyjeżdżają na staże do renomowanych hoteli, np. w Jastrzębiej Górze. W ramach zacieśnienia współpracy międzynarodowej młodzież uczestniczy w zagranicznych praktykach zawodowych w Niemczech oraz bierze udział w wymianach międzynarodowych w ramach programu Erasmus+. W listopadzie br., z okazji obchodów Tygodnia Przedsiębiorczości, szkolni doradcy zawodowi z ZST we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Człuchowie przeprowadzili zajęcia warsztatowe dla gimnazjalistów z powiatu.

Liceum Akademii Dobrej Edukacji im. M. Płażyńskiego w Gdańsku

ul. Chłopska 64, 80-350 Gdańsk

Liceum wdraża program pod nazwą „Akademia Dobrej Edukacji” – koncepcję kształcenia spersonalizowanego, opartego na świadomej i odpowiedzialnej pracy ucznia realizującego indywidualną drogę rozwoju. Uczeń sam dokonuje wyboru i planuje, jak będzie się uczył i w jakim zakresie skorzysta z proponowanych zajęć oraz pomocy nauczycieli. Istotnym elementem pracy Akademii jest objęcie każdego ucznia stałą opieką mentorską.

VII Liceum Ogólnokształcące

im. Józefa Wybickiego w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Gdańsku

ul. Chałubińskiego 13, 80-807 Gdańsk

Liceum prowadzi Młodzieżową Akademię Dyplomatyczną (MAD), której celem jest rozwój zainteresowań historycznych i politologicznych uczniów. Młodzież uczestniczy w spotkaniach warsztatowych,

panelach dyskusyjnych, debatach i wyjazdach studyjnych do krajów Unii Europejskiej. Zajęcia MAD mają charakter interdyscyplinarny, prowadzą je nauczyciele Szkoły oraz zaproszeni goście – politycy, dyplomaci, naukowcy, analitycy think-tanków oraz pracownicy służby publicznej. MAD, we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Debaty Międzynarodowej w Gdańsku, jest organizatorem warsztatów akademickich „Cogito Ergo Sum”, w których uczestniczy młodzież licealna z województwa pomorskiego.

Pomorskie Szkoły Rzemiosł w Gdańsku

ul. Sobieskiego 90, 80-216 Gdańsk

Pomorskie Szkoły Rzemiosł w Gdańsku to zespół szkół, którego organem prowadzącym jest Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Gdańsku. Szkoła kształci w zawodach potrzebnych na rynku pracy i stawia na nowoczesne technologie, bierze udział w projektach unijnych oraz w wymianach międzynarodowych (AISEC, Program Trójmiejskiej Wymiany Młodzieży). Dzięki współpracy z pracodawcami uczniowie PSR wygrywają konkursy branżowe regionalne i ogólnopolskie oraz realizują np. „Kuznię talentów kreatywnego fryzjerstwa”. Szkoła aktywnie współpracuje z instytucjami: Gdańskim Archipelagiem Kultury, Miejską Galerią Sztuki (plenery fotograficzne, wystawy) - oraz z wieloma firmami: JBS (generalnym dystrybutorem firmy Goldwell), Stowarzyszeniem Poligrafów Pomorskich, Fundacją Klastra ICT – Edukacyjne Centrum Doskonalenia, Intel, Aluship Technology, Strefowym Klastrem Edukacyjnym, Parlamentem Hanzeatyckim oraz z firmami zrzeszonymi w Izbie.

Zespół Szkół Architektury Krajobrazu i Handlowo Usługowych w Gdańsku

ul. Czyżewskiego 31, 80-336 Gdańsk

Szkoła kształci w trzech obszarach: turystyka, architektura krajobrazu i reklama, kładąc nacisk na wszechstronny rozwój osobowości ucznia. Placówka organizuje Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Architekturze Krajobrazu, akcję Zielone Trójmiasto, animacje dla dzieci oraz rajdy terenowe. Uczniowie odnoszą sukcesy w konkursach i wystawach, np. w: konkursie na logotyp kampanii Miejsca Pamięci Narodowej, wystawie „Wiosna w ogrodzie” oraz konkursie „Gdańsk. Miasto od nowa”.

I Akademickie Liceum Ogólnokształcące

im. Zasłużonych Ludzi Morza w Gdyni

ul. Narcyzowa 6, 81-653 Gdynia

Rok szkolny 2015/2016 jest rokiem Jubileuszu XXV lat współpracy I ALO z ośrodkami akademickimi Trójmiasta. W ramach obchodów tej rocznicy od-

bywają się m.in. Wykłady Jubileuszowe – w cyklu comiesięcznych spotkań pomorscy naukowcy, w popularno-naukowej formule, przybliżają wybrane problemy oraz wyzwania współczesności i nauki. W ciągu 25 lat współpracy szkoła wdrożyła szereg projektów, np. grant konsorcjum (we współpracy z Pomorskim Parkiem Naukowo-Technologicznym) w ramach projektu „Ścieżki Kopernika”. Liceum realizuje także ideę miejsca odkrywców talentów, oferując uczniom bogatą gamę zajęć pozalekcyjnych, np.: koło pasjonatów biologii, koło pasjonatów chemii, szkolne koło teatralne BRALO, zajęcia sportowe czy też szkolne koło strzelectwa pneumatycznego.

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Gdyni

ul. Wolności 22b, 81-327 Gdynia

Od ponad 20 lat szkoła angażuje się w projekty międzynarodowe, w tym – od kilku lat – w programy prawnicze. ZSO nr 2 współpracuje z Radą Dzielnicy, uniwersytetami i sądami. Od ponad 22 lat bierze udział w wymianach ze Szwecją, współpracuje także ze szkołą w Belgii. ZSO nr 2 uczestniczy w Międzynarodowych Zawodach Prawniczych w Hadze (Internatioanl Moot Court), jest organizatorem dwóch edycji międzynarodowych zawodów prawniczych Baltic Moot Court oraz międzyszkolnego konkursu

piosenki obcojęzycznej. Od lat współpracuje z pomorskimi uczelniami wyższymi, np. Uniwersytetem Gdańskim czy Politechniką Gdańską.

X Liceum Ogólnokształcące w Gdyni

ul. Władysława IV nr 58, 81-384 Gdynia

W pierwszych klasach realizowany jest autorski program nauczania pt. „Podróże z chemią”, czyli nauczanie chemii z elementami edukacji globalnej. Założeniem programu jest podkreślenie powiązań między chemią a otaczającym człowieka środowiskiem przyrodniczym, pomoc uczniom i uczennicom w zrozumieniu współczesnego świata oraz rozbudzenie w nich naturalnej ciekawości wobec substancji i ich przemian, a przez to ukazanie roli i znaczenia chemii w życiu codziennym. W toku nauczania program uwzględnia także elementy edukacji globalnej, jest elastyczny i zakłada możliwość modyfikacji po ewaluacji potrzeb oraz zainteresowań uczniów. Celem programu jest także, oprócz kształcenia kompetencji przedmiotowych, zainteresowanie młodzieży tematyką związaną z krajami Globalnego Południa oraz zachęcenie do podejmowania działań na rzecz budowania bardziej sprawiedliwego i zrównoważonego świata.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kwidzynie

ul. Katedralna 5, 82-500 Kwidzyn

Szkoła realizuje projekt „Praktyki w zagranicznych przedsiębiorstwach przyszłością kwidzyńskiej młodzieży” w ramach programu Erasmus+. Projekt przewiduje odbycie miesięcznego stażu zawodowego uczniów w Sewilli i Ubedzie oraz pobyt nauczycieli przedmiotów zawodowych w hiszpańskich przedsiębiorstwach. Od lat ZSP współpracuje ze szkołami we Francji. W ramach rozwijania partnerstwa w zakresie kształcenia zawodowego z lokalnymi firmami, szkoła współpracuje z International Paper Kwidzyn, KBR Poland oraz Lacroix Electronics. Współdziałanie ZSP nr 2 z firmami odbywa się przy wsparciu starostwa powiatowego i obejmuje m.in.: utworzenie kierunków kształcenia zamawianych przez pracodawców, współorganizację praktyk dla uczniów oraz staży dla nauczycieli zawodu, wycieczek zawodowych i konkursów wiedzy technicznej, a także unowocześnianie bazy warsztatowej szkoły.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Redzie

ul. Łąkowa 36/38, 84-240 Reda

W ramach budowania ZSP jako szkoły cyfrowej, uczniowie regularnie biorą udział w konkursach multimedialnych, filmowych i fotograficznych, a także uczestniczą w warsztatach z zakresu grafiki komputerowej, marketingu oraz reklamy. Współpraca szkoły z Agencją Mienia Wojskowego umożliwia uczniom klas mundurowych doskonalenie treningów, musztry oraz wspieranie organizacji wydarzeń patriotycznych. Uczniowie ZSP brali także aktywny udział w Pomorskiej Lidze Debat. ZSP oferuje młodzieży szeroki wachlarz zajęć pozalekcyjnych, np. samoobronę, strzelectwo, edukację wojskową (we współpracy z Marynarką Wojenną RP i innymi służbami mundurowymi). Działa również Szkolny Klub Europejski oraz koło historyczne, współpracujące z Instytutem Pamięci Narodowej. Szkoła buduje w uczniach świadomość oraz chęć współpracy ze środowiskiem lokalnym poprzez wolontariat, przeprowadzanie akcji sprzątania świata w ramach Dni Ziemi oraz współpracę z hospicjum i Polskim Czerwonym Krzyżem.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Wejherowie

ul. Budowlanych 2, 84-200 Wejherowo

Szkoła od lat realizuje projekty międzynarodowe, np.: „Wzrost jakości kształcenia poprzez praktyki zagraniczne” (program Erasmus+) oraz „Branża hotelarska w UE w przyjaźni ze środowiskiem” (Leonardo da Vinci). Zapewniają one mobilność uczniów w ramach odbywania staży zawodowych w Niemczech.

ZSP nr 3 uczestniczy także w wymianach młodzieżowych z Danią, Łotwą i Finlandią w ramach programu Erasmus+. Od 1999 roku, dzięki inicjatywie „Młodzieżowe mini przedsiębiorstwo”, na terenie szkoły funkcjonują firmy młodzieżowe. Uczniowie stale odnoszą sukcesy w różnych dziedzinach, np. Young Enterprise Interional Examination Cambridge, Ogólnopolskiej Olimpiadzie Przedsiębiorczości, Okręgowej Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej oraz Olimpiadzie Bankowej. W szkole można rozwijać swoje pasje i zainteresowania poprzez udział w kołach zainteresowań: sportów obrotowych, turystycznym, mikro i makroekonomii, a także poprzez udział w warsztatach ekologicznych, sekcjach sportowych i wielu innych.

Zespół Szkół Technicznych i Ekonomicznych w Słupsku

ul. Partyzantów 24, 76-200 Słupsk

Szkoła rozwija umiejętności uczniów oraz zwiększa ich szanse na zatrudnienie poprzez rozbudowanie oferty staży zagranicznych. Uczniowie mają możliwość realizowania obowiązkowych praktyk zawodowych m.in. w Niemczech, Wielkiej Brytanii czy we Włoszech (w tym w ramach programu Erasmus+). Wyjazdy trwają kilka tygodni, a zajęcia praktyczne odbywają się w centrach edukacyjnych lub w firmach i instytucjach. W programie pobytu znajduje się również nauka języka oraz wycieczki. Wzbogacenie szkoły o nowe specjalności oraz dodatkowe zajęcia wyrównawcze, kursy i rodzaje praktyk przyniósł także projekt „Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia Zawodowego w ZSEiT w Słupsku”, realizowany przy wsparciu środków finansowych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Szkoła rozwija w uczniach otwartość na inne kultury i kraje także poprzez takie przedsięwzięcia, jak „Experiencing Europe” – wielostronną wymianę szkół. Współpraca odbywała się w partnerstwie ze szkołami z Niemiec, Turcji i Finlandii. Założeniem projektu było podniesienie kompetencji międzykulturowych uczniów. Każdy z partnerów miał za zadanie opracować działania w wybranym zakresie: literatura, moda, teatr lub film.

Zespół Szkół Technicznych w Słupsku

ul. Szymanowskiego 5, 76-200 Słupsk

ZST realizuje liczne przedsięwzięcia, których celem jest przygotowanie ucznia do wejścia na rynek pracy. Projekty: „Poszerzamy horyzonty na stażach w Hiszpanii”, „Informatyka bez granic” realizowane w ramach programu Erasmus+ oraz „Uczymy się zawodu za granicą” (program Leonardo da Vinci) umożliwiły uczniom naukę zawodu w Hiszpanii i Niemczech. Przedsięwzięcie „Zaprojektuj swoją przyszłość”, realizowane w ramach

PO KL, dało szansę rozwoju młodzieży kształcącej się w specjalności technik technologii odzieży, podczas gdy realizacja programu „Młody kreatywny” (również PO KL) pozwoliła uczniom Technikum Informatyki i Technikum Organizacji Reklamy uczestniczyć w dodatkowych zajęciach z grafiki komputerowej, tworzenia stron internetowych oraz przedsiębiorczości, a szkole – podjąć współpracę z firmami i z Urzędem Pracy. Szkoła współpracuje również z przedsiębiorstwem AJ Fabryka Mebli, a także z uczelniami: Politechniką Koszalińską oraz Akademią Pomorską w Słupsku. Uczniowie poszerzają swoje horyzonty podczas działań międzynarodowych, np. w trakcie warsztatów fotograficzno-plastycznych pt. „Portret polsko-litewski”.

Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku

ul. Niedziałkowskiego 2, 76-200 Słupsk

W roku szkolnym 2015/2016 szkoła rozpoczęła nowy projekt: tworzenie klas patronackich we współpracy z Gino Rossi (klasa technik obuwnik) i Hydro Naval (klasa technik mechanik). Zarówno teoretyczna, jak i praktyczna nauka zawodu, podobnie jak egzamin zawodowy, będą się odbywać u pracodawców. Ponadto, w ramach współpracy z ww. firmami przewidziane są również stypendia, szkolenia i dofinansowania kursów zawodowych (np. pletwonurka, żeglarza, sternika motorowodnego, spawacza). Najlepszym uczniom przedsiębiorcy gwarantują pracę, finansowanie studiów oraz korzystanie z nowych technologii. Gino Rossi oferuje dodatkowo naukę języka włoskiego, a Hydro Naval – kurs rysunku technicznego.

Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Żukowie

ul. Gdyńska 5, 83-330 Żukowo

Szkoła realizuje projekt „Key Competences in Vocational Training” w ramach programu Erasmus+, finansowanego przez Unię Europejską. W ramach projektu zakwalifikowani uczniowie przechodzą przygotowanie językowo-kulturowe, które obejmuje: zajęcia z języka angielskiego oraz z wiedzy o kraju, do którego uczniowie wyjadą w ramach programu (np. Wielka Brytania), przygotowanie do praktyki oraz kształcenie umiejętności pisania życiorysu i listu motywacyjnego w języku angielskim. Po zakończeniu etapu przygotowawczego uczniowie wyjeżdżają na czterotygodniowe praktyki zawodowe, zgodne ze swoim kierunkiem kształcenia.

Sopockie Autonomiczne Liceum

al. Niepodległości 739 A, 81-838 Sopot

Kierunki kształcenia liceum są opracowywane i re-

alizowane przy współpracy z pomorskimi uczelniami wyższymi. Ważnym elementem pracy z uczniem jest tutoring. Od roku 2014 szkoła prowadzi program „iPad w edukacji”. Zajęcia odbywają się przy wykorzystaniu mobilnych pracowni iPadowych oraz pracowni MacBooków. SAL pracuje w oparciu o autorski program wychowawczy i program profilaktyki „Zrozumieć siebie – Zrozumieć innych – Zrozumieć świat”. Młodzież aktywnie uczestniczy w pracach Rady Uczniów, organizuje akcje charytatywne (Biznes Klasa Unicef, Szlachetna Paczka, WOŚP) oraz realizuje własne projekty edukacyjne (np. „Wszyscy jesteśmy matematykami”, „SAL na cztery łapy” czy „Patriota 2.0”). W ramach Tygodnia Przedsiębiorczości w szkole odbywa się konkurs „Jak powstała nasza firma 2.0”. Zespoły uczniowskie z klas I-III projektują własne firmy, zakładają bloga i przygotowują filmy o przebiegu akcji. Młodzież SAL odnosi sukcesy w wielu konkursach (np. w I Pomorskim Konkursie Debat Oksfordzkich) oraz olimpiadach. Szkoła bierze udział w projektach międzynarodowych (np. eTwinning, Polsko-Niemiecka Wymiana Młodzieży), krajowych (np. „Lab 3.0”, „Edukacja filmowa”) i międzyszkolnych (np. „Sopockie Asy”).

GIMNAZJA

Gimnazjum nr 8 w Gdańsku

ul. Żabi Kruk 5, 80-822 Gdańsk

Szkoła przygotowuje uczniów do świadomego wejścia w kolejny etap edukacyjny oraz wspiera wszechstronny rozwój swoich podopiecznych, realizując programy wymian międzynarodowych oraz rozwijając ofertę zajęć opartych na nowoczesnych metodach nauczania. Młodzież z klas integracyjnych z językiem hiszpańskim współpracuje z uczniami hiszpańskiej szkoły IES Santa Ana na Teneryfie oraz IED Kirpalamar Arbelaes w Kolumbii. W roku szkolnym 2013/14 szkoła nawiązała kontakt z podobną placówką w Finlandii. W roku szkolnym 2015/2016 klasy językowe gimnazjum będą realizowały cztery projekty e-Twinning z trzema różnymi krajami: Niemcami, Francją i Turcją. Placówka rozwija współpracę także w ramach programu Polsko-Niemieckiej Wymiany Młodzieży. Uczniowie mogą pogłębiać swoją wiedzę z przedmiotów przyrodniczych poprzez zaangażowanie w program edukacyjny „Global Learning and Observations to Benefit the Environment” oraz brać udział w innowacyjnych lekcjach przedsiębiorczości opartych na gamifikacji, stworzonych przez Gdański Inkubator Przedsiębiorczości STARTER.

Pełna galeria plakatów na stronie:
www.cen.gda.pl/forum

Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Gdyni
II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi
im. Adama Mickiewicza w Gdyni
Gimnazjum Nr 23 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Gdyni

Baltic Moot Court Competition Finals
Gdynia 17-21 June 2015

24th-30th MAY 2015
Baltic Moot Court
GDYNIA, POLAND

10 PRUCHA
EUROPEJSKI DZIEŃ PRAWNIKA
ŚWIĘTOWY DZIEŃ PRAW CZŁOWIEKA

The Hague
2012
2014
2016
INTERNATIONAL MOOT COURT

The Hague International Model United Nations
Erasmus+
The Foundation Netherlands-Romania

SEVILLA **CELLE**

Erasmus+

FRANCE

Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Gdyni
II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi
im. Adama Mickiewicza w Gdyni
Gimnazjum Nr 23 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Gdyni

WYMIANA POLSKO-SZWEDZKA

KONKURS PIOSENKI OBCOJĘZYCZNEJ

Do ponad 20 lat uczniowie i klas naszej szkoły mają możliwość uczestniczenia w wymianie z rówieśnikami ze szkoły Chapman w Karlstadska.

Wymiana odbywa się każdego roku na wiosnę. Nasi uczniowie spędzają do Szwecji w kwietniu, a ich szwedzcy koleżki przyjeżdżają do nas w maju.

Podczas pobytu w Szwecji oraz w Polsce wspólnie zwiedzamy ciekawe miejsca, organizujemy zajęcia integracyjne, prezentacje i koncerty.

Młodzież mieszka u siebie w domach.

Współpraca sekcji dwujęzycznej Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Gdyni

LYCEE BOE LEONARD DE VINCI CALAIS

UCL
Université catholique de Louvain

La Compagnie du Vendredi
Festival Printemps Théâtral
Le Théâtre au lycée, FRANCE

INSTITUT FRANÇAIS POLOGNE

af
Alliance Française

Bleu Blanc Rouge

HELHa
Haute École Louvain en Halmaud

ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH W REDZIE

WIEDZA UMIEJĘTNOŚCI KOMPETENCJE

IV etap edukacyjny – wyzwanie dla pomorskich szkół

Ewa Furche,
wicedyrektor CEN

U założen Forum Pomorskiej Edukacji leży głębokie przekonanie, że skuteczny dialog jest punktem wyjścia do stworzenia warunków umożliwiających owocną współpracę na zasadach partnerstwa, z zaangażowaniem, wzajemnym zaufaniem i poszanowaniem autonomii poszczególnych podmiotów. Klimat współpracy sprzyja dzieleniu się przykładami dobrych praktyk i wzajemnemu uczeniu się od siebie szkół oraz instytucji z otoczenia szkoły, budując kapitał ludzki – potencjał społeczny Pomorza. Porozumienia pomiędzy różnymi podmiotami, w tym w szczególności pomiędzy samorządami poszczególnych szczebli, mogą stworzyć realne możliwości wyrównania szans edukacyjnych młodych Pomorzan, zapewniając wszystkim dostęp do wysokiej jakości bogatej oferty edukacyjnej, odpowiadającej na wyzwania cywilizacyjne współczesności.

IV etap edukacyjny, obejmujący szkoły ponadgimnazjalne: licea ogólnokształcące, zasadnicze szkoły zawodowe i technika, to ważny okres w życiu każdego młodego człowieka. To czas podejmowania wyborów zawodowych, uświadamiania i pojawiania się nowych wyzwań, formułowania planów życiowych – czas kształtowania się tożsamości indywidualnej, ale i tej regionalnej, obywatelskiej, z jaką młodzi ludzie startują w dorosłość. Jeżeli uznamy zakończenie edukacji za jeden z obiektywnych wskaźników dorosłości, jako kluczowe w kontekście jakości pracy pomorskiej szkoły ponadgimnazjalnej, ale także wcześniejszych etapów edukacyjnych, pojawi się pytanie: Jak młodzi Pomorzanie są przygotowani do kreowania własnej ścieżki życiowej i zawodowej – radzenia sobie w życiu, w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości, której dzisiaj nie znają, chociaż paradoksalnie szkoła ma ich do niej przygotować? Nowoczesna gospodarka potrzebuje ludzi z pasją, zaangażowanych, świadomych swoich mocnych i słabych stron, aktywnych, elastycznych, otwartych na zmiany, potrafiących efektywnie komunikować się z innymi, pracować w zespole i nieustannie uczyć się, korzystając z różnych źródeł informacji, podnosząc posiadane kwalifikacje oraz nabywając nowe.

Na IV Forum wybrzmiały zagadnienia, które stanowią wyzwanie dla pomorskiej edukacji. Są to m.in.: budowanie relacji i motywowanie, a także uczenie uważności i kształtowanie postaw młodych ludzi przede wszystkim poprzez dobry przykład dawany przez otaczających ich dorosłych, poprzez realizowane wartości i wdrażane rozwiązania organizacyjno-metodyczne. Wskazywano umiejętności, jakie absolwenci szkół ponadgimnazjalnych wynoszą, a w szczególności – jakich nie wynoszą ze szkoły, których najbardziej im brakuje, a które są pożądane przez pracodawców. Podkreślano potrzebę zbudowania spójnego regionalnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego, który od najmłodszych lat będzie wspierał ucznia – ale także rodzica i nauczyciela – w świadomym planowaniu ścieżki kształcenia z uwzględnieniem aktualnych potrzeb rynku pracy oraz przygotuje młodego człowieka do uczenia się przez całe życie i dbania o rozwój osobisty. Poruszono tematykę działań, które mogą doprowadzić do powstania trwałych powiązań między instytucjami edukacyjnymi, kulturalnymi i artystycznymi, instytucjami integracji i pomocy społecznej, instytucjami rynku pracy oraz przedsiębiorcami i innymi kluczowymi interesariuszami edukacji. Za niezwykle istotne dla pomorskiej edukacji uznano uspołecznienie procesów zarządzania szkołą oraz wdrożenia mechanizmów poprawiających spójność edukacyjną między poszczególnymi etapami kształcenia. Istnieje pilna potrzeba otwarcia się i zbliżenia szkoły do rynku pracy oraz pracodawców, a także intensyfikacji współpracy pracodawców ze szkołami, np. w zakresie współtworzenia programów nauczania, realizacji praktyk dla uczniów i staży zawodowych dla nauczycieli, doradztwa edukacyjno-zawodowego czy modernizacji pracowni szkolnych. Efektem tej współpracy czy wręcz synergicznego oddziaływania będą: odnalezienia się i dobre funkcjonowanie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na rynku pracy.

Kluczowa dla poprawy pracy szkół i placówek jest refleksja dotycząca następujących zagadnień: Jak nauczyciele w pomorskich szkołach przygoto-

wują uczniów do radzenia sobie w życiu, dalszego kształcenia oraz funkcjonowania na rynku pracy? Jaka wiedza, jakie umiejętności i jakie postawy nauczycieli wspierają ucznia w przygotowaniu się do wyzwań współczesności? Jak motywować nauczycieli do zmiany? Jak rozwijać kreatywność uczniów, umiejętność współpracy i pracy zespołowej – kompetencje kluczowe, często bardziej istotne w pracy aniżeli wiedza przedmiotowa? W jaki sposób skutecznie kształtować, już od przedszkola, postawy odwołujące się do takich wartości, jak: rzetelność, uczciwość, punktualność, obowiązkowość, odpowiedzialność, wytrwałość, pracowitość, poczucie własnej wartości, szacunek dla siebie i innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, innowacyjność, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze? Jak rozwijać refleksyjność, empatię i wrażliwość społeczną? Co to znaczy

dobra szkoła? Kiedy szkoła jest dobra dla ucznia? Jak szkoła współpracuje z rodzicami? Jak rodzice widzą swoją rolę w szkole? W jaki sposób komunikowane są wzajemnie oczekiwania różnych podmiotów odpowiedzialnych za edukację, związanych z edukacją czy wspierających jej pracę dydaktyczno-wychowawczą oraz opiekuńczą? Jaką perspektywę kształcenia i rozwoju zgodnie ze swoimi możliwościami ma uczeń w Pomorskiem? To pytania, które nurtują środowisko.

Uczestnicy IV Forum regionalnego podzielili się z organizatorami swoimi refleksjami i pytaniami dot. edukacji pomorskiej. Ich przykłady prezentuje poniższa tabela. Wszystkie głosy zostaną wnikliwie przeanalizowane i będą przyczynkiem do podejmowania kolejnych działań na rzecz poprawy jakości edukacji w naszym regionie.

■

<i>„Tyle wolności, ile odpowiedzialności.” Czy rzeczywiście ta zasada sprawdza się podczas kierowania/dbania/zarządzania polską publiczną szkołą?</i>
<i>Szkoła, w której ciekawie jest się uczyć rzeczy trudnych, w której uczy się przez eksperyment i twórcze działanie, w której ogranicza się technokratyczne struktury na rzecz przestrzeni do działania; szkoła wymagająca, ale pasjonująca – czy to możliwe?</i>
<i>W jaki sposób efektywnie współpracować ze szkołami w zakresie edukacji kulturalnej, artystycznej i rozwoju kreatywności?</i>
<i>Dlaczego kształcimy młodzież „pod egzamin”, a nie kreujemy dorosłego, światłego człowieka, gotowego do podjęcia studiów?</i>
<i>Należy umożliwić młodzieży gimnazjalnej spędzenie 1 dnia w pracy u pracodawców.</i>
<i>Praca zespołowa i kreatywne metody rozwiązywania problemów to szansa dla młodych ludzi, aby sprostać wymaganiom w szybko zmieniającym się świecie.</i>
<i>Należałoby dążyć do ścisłej współpracy pracodawców ze szkołami w organizacji szkolenia praktycznego, powstawania, wyposażania i funkcjonowania ośrodków egzaminacyjnych oraz otwarcia na praktyki dla uczniów, szczególnie w dziedzinie nowych technologii i szkolenia nauczycieli w zakładach pracy.</i>
<i>Z czego, z jakiego zapotrzebowania wynika ilościowa przewaga możliwości, jakie otrzymują uczniowie klas licealnych, aby wybrać naukę w klasach o profilu matematycznym lub humanistycznym w porównaniu z klasami przyrodniczymi?</i>
<i>Połączenie nowych technologii oraz metody gamifikacji umożliwia zaangażowanie młodych ludzi w zdobywanie wiedzy i rozwijanie kompetencji związanych z wymogami współczesnego rynku pracy.</i>

JEDNOSTKA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
POMORSKIEGO

Organ prowadzący: Samorząd Województwa Pomorskiego

Placówka posiada akredytację — decyzja Pomorskiego Kuratora Oświaty w Gdańsku nr 17/2006 z dnia 27.03.2006 r.

Placówka wpisana do rejestru instytucji szkoleniowych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku pod nr ewidencyjnym 2.22/00057/2007